Anul II, Nr. 16 București Joi 5 Martie 1936

Sfarmă-Piatră

Director: Al. Gregorian Redacția și Administratia: Str. Domnita Anastasia, 16. — S. I Telefon 3.76.05

SFARMA-PIATRA ŞI NICHIFOR CRAINIC

Sfarmă Piatră este acum o revistă pe măsura începutului acesta de veac românesc. O tunică de flacări albastre pentru Omul Nou.

Am ajuns aci aproape fără să vreau.

Sfarmă Piatră a fost croit modest. Trebuia să fie o mică publicaţie de explozie provizorie. Un hebdomadar de dreapta, interimar, în nădejdea unor vremuri mai drepte.

Sfarmă Piatră trebuia să adune pe calendariştii răzleţiţi în jurul lui Nichifor Crainic.

Cu acest singur gând l-am chemat din basm. Alte rosturi nu i-am conturat atunci, la început, fiindcă nu îndrăsneam...

Cum să îndrăsnesc !

Toma Vlădescu mă consola cu anticipaţie : lasă, dragă, chiar dacă va sucomba după două numere, să fii mândru, fiindcă îi prevăd o moarte eroică...

Dragoş Protopopescu credea pur şi simplu că Sfarmă Piatră nu va ieşi ! Crevedia, idem. Domnul Ilie Rădulescu, dimpotrivă, susţinea că revista va prinde teribil, dar... numai dacă o scot împreună cu ei...

Şi, ce să mai spun, Nichifor Crainic, care îmi împrumutase 40.000 lei, el însuşi nu avea nicio stimă pentru uriaş ! Gregorian — spunea el — trebue încurajat, fiindcă încordarea lui este eroică, într'adevăr, dar... va fi o aventură de treipatru numere !...

Iar Pamfil Şeicaru, asmuţit de Al. Hodoş, m'a somat.. .amical, firește, să mă astâmpăr.

Sfarmă Piatră — să mă ierte prietenii ! — a apărut totuşi. Quantum lenta solent inter viburna cupressi — Virgile...

Ne găsim, deci, pe nevrute foarte sus, în pisc cu Sfarmă Piatră.

Şi dacă el şi-a despicat alt destin care n'ar mai putea fi acum o aventură frivolă, de vină sunt cititorii, colaboratorii şi, poate, foarte puţin şi eu. Ne-am concurat aici cu devoţiune unii pe alţii.

Chiar şi adversarii au partea lor de contribuţie constructivă la această operă grandioasă. Ce ne-am fi făcut, într'adevăr, fără ei, fără aceşti cruzi fomentatori ai dârzeniei lui Sfarmă Piatră ? Ar fi fost penibil, oricum, să isbim în gol sau în nişte subiecte afânate. Asta, mai ales, n'o doream.

Astăzi publicaţia aceasta este în stima întregii lumi naţionaliste româneşti şi zboară spre glorie.

Scepticul Toma Vlădescu crede acum în perenitatea ei ca în nemurirea sufletului... Nichifor Crainic, barem, după Nini, n'are pe nimeni mai drag decât pe Sfarmă Piatră! Sunt răzbunat, deci.

Duşmăniile, slavă Domnului, nile-am menţinut şi, după cum aţi putut vedea, am avut grije chiar să le sporim.

Masonii, ovreii, comuniştii, neonaţionaliştii, au fost stârniţi de pe cuibare, şi stau ca smeii basmelor, vârsind pălălăi pe nări, în bătaia palosului încreştinat al lui Sfarmă Piatră.

După numărul de faţă, fără îndoială, vom avea de turtit încă şi mai mulţi inamici. Fruntea aceasta de pe copertă, în care bate licăr de luceferi şi pe care eu o compar cu timplele lui Nicolae Bălcescu şi Mussolini, ştiu, are darul să atragă adversităţi, cum încandescenţa beculuĭ muştile nopţii...

Adversarii lui Nichifor Crainic şi-au identificat astăzi ţinta şi se vor năpusti de aci încolo cu toată ura lor asupra lui Sfarmă Piatră.. Ei şi ?

Da, domnilor, Nichifor Crainic a... mecenat apariţia acestei reviste. Nichifor Crainc este azi în spatele meu, pentru ca mâine să fie... (asta n'o mai precizez, dar veţi vedea...) Da, pentru Nichifor Crainic am plecat dela Porunca Vremii şi pentru el am scos Sfarmă Piatră.

Sunt gata, pentru Nichifor Crainic, să mă arunc într'o nouă aventură. In orice aventură.

..Dar să mă opresc aci, fiindcă mi-e teamă să nu spun tot...

A, mai pot spune ceva : Sfarmă Piatră este băiatul frumos al „CALENDARULUI".

Admiraţi-l...

Al. Gregorian

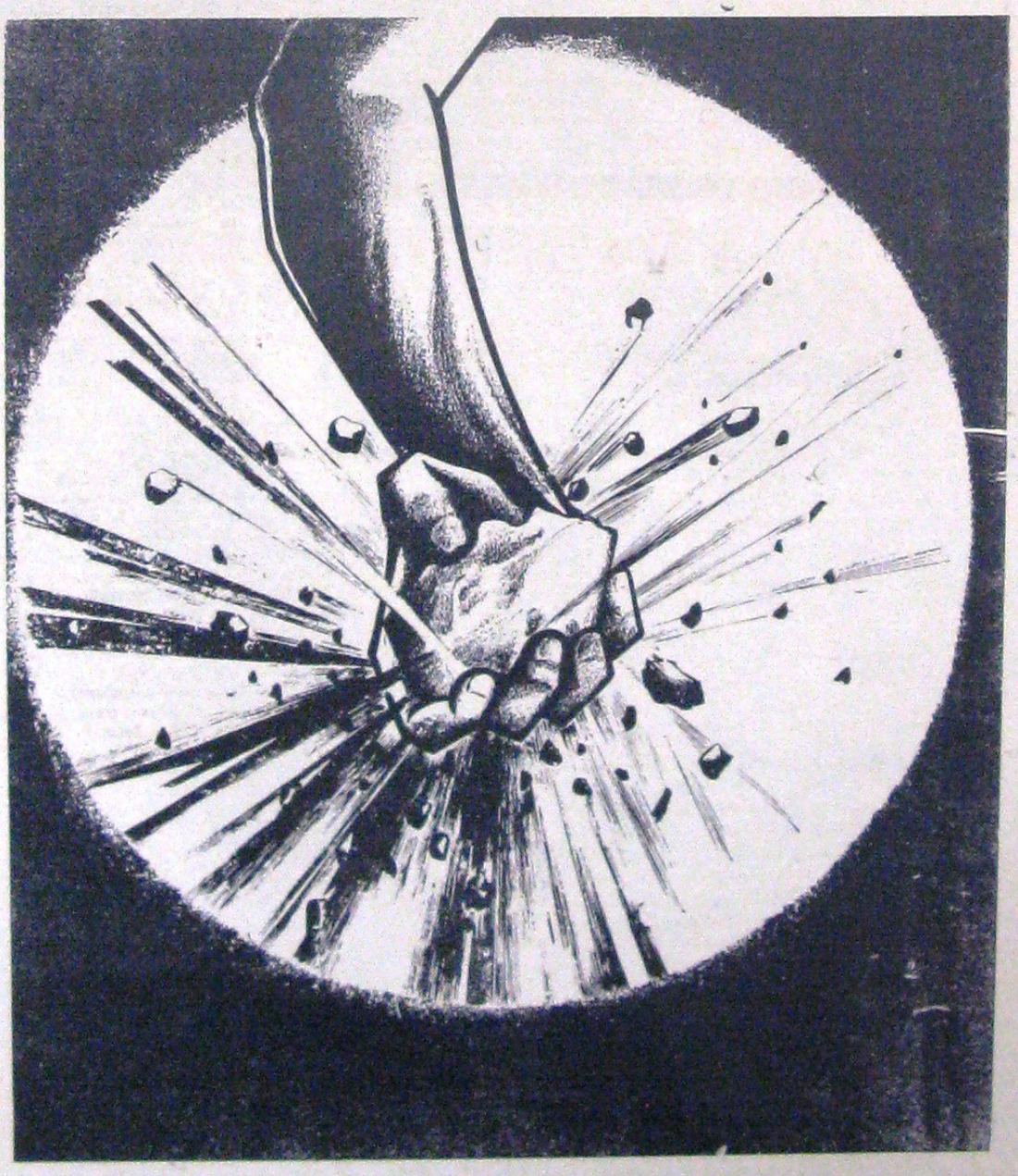

Inviere

Sub lespezile roase de metanii
Se odihnesc în cătitoria lor străbunii
In strane vechi trăiesc şi-acum igoruni
Şi gem sub temelie bolovanii.

Impărătească cruce se îndoae
Şi plâng pereţii din iconostas
In amintirea ultimului parastas
Suspină sfinţii în bizantine straie.

Nu mai închină nimeni la icoane
Copii sfioşi cu gene tremurânde,
Mătănii lungi nu mai vestesc iosânde
Cădelniţate 'n ritmice plocoane.

De vânturi grele uşa-i sbuciumată
Urzeala de păianjen în altar,
E poate cel din urmă avatar
Al fumului pios de altădată.

In leagănul de codri din'prejur,
Biserica uitată 'n leat şi timp,
Aşteaptă 'n fiecare anotimp
Să-i bată clopotele în azur.

Veni-va poate crainic fără nume,
Să prindă 'n mână funia de clopot,
Va zăngăni, ca ape grele 'n ropot,
Deslănţuitul dangăt peste lume

. . . . . .

Şi gloatele care-au uitat de Tine,
Işi vor aduce-aminte să se'nchine.

Vintilă Horia

Nichifor Crainic—creatorul

Dacă ar fi să spunem cu un singur cuvânt, forța misterioasă a lui Nichifor Crainic, așa cum o știu prietenii și cum ar fi imposibil să n'o simtă atâți adversari, cred că un analist obiectiv n'ar putea să ezite prea mult. L-ați văzut probabil de atâtea ori, cei cari nu-l cunoașteți suportați în orice caz obsesia scrisului lui apăsător și greu ca o lavă fierbinte pe un fond totdeauna de o stranie duioșie... Omul acesta cât un trunchi, făcându-ne să pricepem totuș atâta armonie secretă, un cap voluntar și dârz, surâzător în acelaș timp, rotunjind par'că în conturul lui atâtea gânduri care nu se trădează ușor, toată înfățișarea aceasta de masivă construcție, — spun, la un loc, un secret pe care în Nichifor Crainic nimic n'ar putea să-l ascundă: trăește în el, în fiecare fibră din ființa lui, o voință de putere imensă, o absolută nevoe de creație.

Imi închipui că toată viața lui de până acum se cuprinde aici — la fel acțiunea și poezia lui...

Originea lui Crainic e foarte modestă. Istoricul literar pe care-l va interesa să știe cum s'a născut în literele noastre un cântec atât de vibrant și atât de subtil, va trebui să-i prindă începutul de pe aceste șesuri dunărene care l-au legănat pe copil și au luminat mai târziu pe poet

Ca ele liniștite și luminând ca ele
Pe-aici îmi înfloriră și-aici se scu-
turară
In mersul vremii, macii copilăriei mele.

Este în județul Vlașca un sat aproape necunoscut, cu un nume atât de ciudat, cu țărani săraci, apăsați de necazuri și griji: aici, într'adevăr, la Bulbucata, Crainic și-a trăit viața lui de copil. Dela această viață, aproape fără destin, ascensiunea de mai târziu a lui Crainic apare vertiginoasă. Și poate ar fi greu să facem acum istoria foarte simplă de altfel care cuprinde însă o existență îndârjită și grea — dar eu l-am auzit pe Crainic, într'o conferință pe care o făcea studenților la Universitatea din București, rezumând totul, admirabil, cu un singur cuvânt: eu sunt o răzbunare, zicea el, de mai multe generații de agramați...

Omul acesta nu se poate pricepe decât așa, în răzbunarea de care vorbește el, ca un executant al unui foarte grav testament. Mai multe generații de morți l-au ridicat pe umerii lor, ca o făclie din adânc sortită să lumineze peste morminte, obligat par'că numai el să spună atâtea secrete care au murit. Tot ce se agită în Crainic — omul acesta câteodată paradoxal aproape și în care, după cât pot pricepe, toate contrastele se pot întâlni — această clocotire care abia se ascunde, ca să izbucnească vulcanic adeseaori, nu-mi pare a fi altceva decât această lungă viață subterană pe care el o retrăește azi, pe care o interpretează, o cântă și din care mai ales el s'a născut așa cum îl vedem acum, așa cum îl cunoaștem toți: frenetic, exclusiv, dominator.. Adeseori Crainic îmi pare un uragan care mocnește nebănuit, ca acel „onagre" al lui Renan, dar pe care-l păstrează adânc puterile suverane ale unui ideal echilibru El n'ar fi putut să fie decât o forță de distrugere imensă, dacă un destin fericit, ca o binecuvântare a rasei — echilibrul acesta de care am vorbit — n'ar fi strâns toate puterile lui în serviciul unor nemăsurate aspirații de creație și de realizări.

Ascultați cum începe cântecul lui și nu e nicio mirare dacă primul accent cade pe linia acestui destin :

Intâiul gând ți se cuvine ție
Putere creatoare...

Toată viața lui Nichifor Crainic se rezolvă aici. Aceleași fascinante miragii pe care le-a văzut poetul se vor plimba pretutindeni cu el și vor face aproape din fiecare minut trăit decorul fantastic al unei veți... A, Crainic nu trăește în fiecare zi pe pământ! De câte ori l-am văzut rătăcit! Dar erorile lui — de cele mai mari vorbesc! — sunt, cu adevărat superbe, și adeseaori mai seducătoare poate decât tot ce ni s'ar părea adevăr. Căci în aceste erori chiar, Nichifor Crainic el însuș poate interesează mai mult, interesează adevărul lui care se plimbă printre noi ca o coloană vibrantă de viață pe care n'ar putea s'o altereze nimic. Il văd cu toate pasiunile lui, cu adversitățile și cu fanatismele care i se cunosc — fiindcă nu știu dacă cineva ar putea iubi sau uri mai mult decât el, mai definitiv, mai total... Și mă uit melancolic la aceste linii grăbite pe care le-am scris și cari încearcă să-i facă portretul! E o vanitate la care renunț...

Nichifor Crainic nu poate fi ușor prezentat acelora cari n'au izbutit să-l cunoască sau cari, cunoscându-l, i-au aplicat criteriul comunelor noastre măsuri. Pe adversari, Crainic îi irită probabil, fiindcă oriunde apare, el definește și colorează tot... Prietenii pot fi deopotrivă nemulțumiți, fiindcă Nichifor Crainic nu se pricepe aproape niciodată să răspundă egal, acordând anarhic generoasa lui prietenie sau refuzând-o inexplicabil adeseori... Dar omul acesta are permanent alte preocupări, alte griji. Și apoi poate fi el vinovat dacă s'a născut să fie așa — și, din cauza aceasta, n'a pătimit el cel dintâi, de atâtea ori?...

...Lucruri trecătoare și indiferente, la suprafața unui om care nu trăește decât în adânc. Aici însă, e bine să prindem realitatea prodigioasă și aproape istorică a lui Nichifor Crainic care ar putea pretinde să nu ne ocupăm de mai mult... Aici e toată voința lui de putere care se construește cu un patetism impresionant în toate luptele pe care le-a dat, iar omul de creație apare ochilor bine deschiși în proporții care, poate, nu se văd încă destul...

In literatură. Nichifor Crainic n'a cunoscut nostalgiile bolnave dela cafenea. Tot cântecul lui este un imn de lumină, — iar omul politic, gânditorul, doctrinarul, viața lui publică, toată, se răsfrânge subt același soare extrem. Nichifor Crainic este, probabil, cea mai glorioasă afirmare din generația lui. S'a plimbat prin veacul nostru, în vâltoarea în care-l vedem și acum, mai ales acum, pasionat totdeauna să pună pretutindeni, la construcția spirituală a unei țări, o cărămidă înaltă de gând...

Viața lui, astăzi, se recunoaște puțin pretutindeni! O țară pe care o cântase atâta de sobru și atât de aprins, dela cristalul apelor până la umbra augustă a copacilor și până la Dumnezeu, trebuia să-i ceară lui deopotrivă atâtea secrete de viață!

Crainic spune generației dela începutul veacului nostru — de acum 15 sau 20 de ani — când Semănătorul d-lui Iorga nu mai putea să spună prea mult, că un neam nu trăește numai din exaltările zilei de azi, chiar dacă accentul lor cade pe realitățile noastre adevărate. Această conștiință efemeră nu mulțumia destul pe tânărul gânditor din Sensul tradiției, din A doua neatârnare, atâtea eseuri mai vechi care înfățișează și astăzi câteva „puncte cardinale în haos".

Naționalismul lui Nichifor Crainic era acela al unei tradiții autentice prin care ființa noastră colectivă să rămână nealterată — dar aceasta încă i s'ar fi părut puțin... Sau, mai bine zis, aceasta pe el îl făcea să vadă mai mult. Tradiția de care vorbia Crainic era aceea a Răsăritului, dar pe aceste schele care se ridicau în sus, istoria noastră voevodală venia să arate câtă puternică spiritualitate dădea altă dată un sens efemerului românesc, cât patetic acord de pământ și de cer ne destinase să fim, în granițele noastre, eterni.

Naționalismul românesc își găsise abia acum o identitate precisă, un punct de reazem universal.

Crainic, între altele, ne-a revelat aceste lucruri, le-a amintit, poate, mai mult, unui timp atâta de bucuros să uite... N'aș ști să spun prea bine cât am fi de sărac fără ele!

Dar se pricepe oare dece, pe un spațiu atâta de imprudent, am vrut totuș să aminteso pe Nichifor Crainic-creatorul? El nu este într'adevăr decât atât! Poate nu este încă timpul să-i fim destul recunoscători.. Mai târziu — mai mult...

Omul însă, construind așa cum am văzut, clădnd în fiecare zi, mereu, adeseori chiar, ca Albatrosul lui Baudelaire — au milieu des huées — își împlinește numai mandatul sacru pe care am văzut că l-a primit dela ascendenta lui adormită fără cuvânt, cașcând ar trebui astfel prin chiar existența lui predestinată să afirme încă un adevăr, acela al vieței care se ridică din morți...

Toma Vlădescu

Cântarea Veacului

D-lui Nichifor Crainic

Evul nou va fi al nostru, mamă,
A celor înfrățiți, prin lacrimi, cu durerea.
Mai tare decât creasta izvoarelor ni-e urarea
Și gândului copiii sunt vatră și năframă.
Ei poartă'n sânge otrava victoriilor mari
Și'n visuri ard nădejdea ceasurilor sfinte,
Prin ei se suie duhul spre ceruri din morminte
Și leagă rostul lumii de rosturile mari.

Iar noi cei tineri astăzi suntem tălmăcitorii
Atâtor semne'nchise sub geana zilei mari,
Desferecați de patimi, de mii de ori mai tari,
Vom asvârli sub soare cântări și luptătorii.
Din bucuria clipei vor crește iar îndemnuri
Mai trainice, de stâncă, și inimi mai viteze.
Va fi atunci lumină, ca stelele mai treze
Fecioarele din țară vesti-vor alte vremuri.

Așa-i cântarea'nscrisă în inimile noastre
Odată cu icoana prunciei fără grai.
Porunca ei: Revolta. Cu săbii și alai
Vom premări eroii preasfintei revoluții.
Pământul va fi una cu cerul și lumina,
Iar zeii frați de-o seamă vor cobori în izbă.
Va fi frăție multă și multă sănătate
Dealungul și dealatul împărăției nouă.

Și iarba sfântă a Țării va străluci mai verde
In albăstrimea zării de pace suverană,
Iar limba românească, un fagure de miere,
Va fi o desfătare pe buzele mulțimii.
Pământul Țării una cu dorurile toate
Lega-va rod mai proaspăt și mai bogat sub soare.
O Românească Țară în veci dăinuitoare
Va înflori în zorii acestui veac de glorii.

Grigore Popa

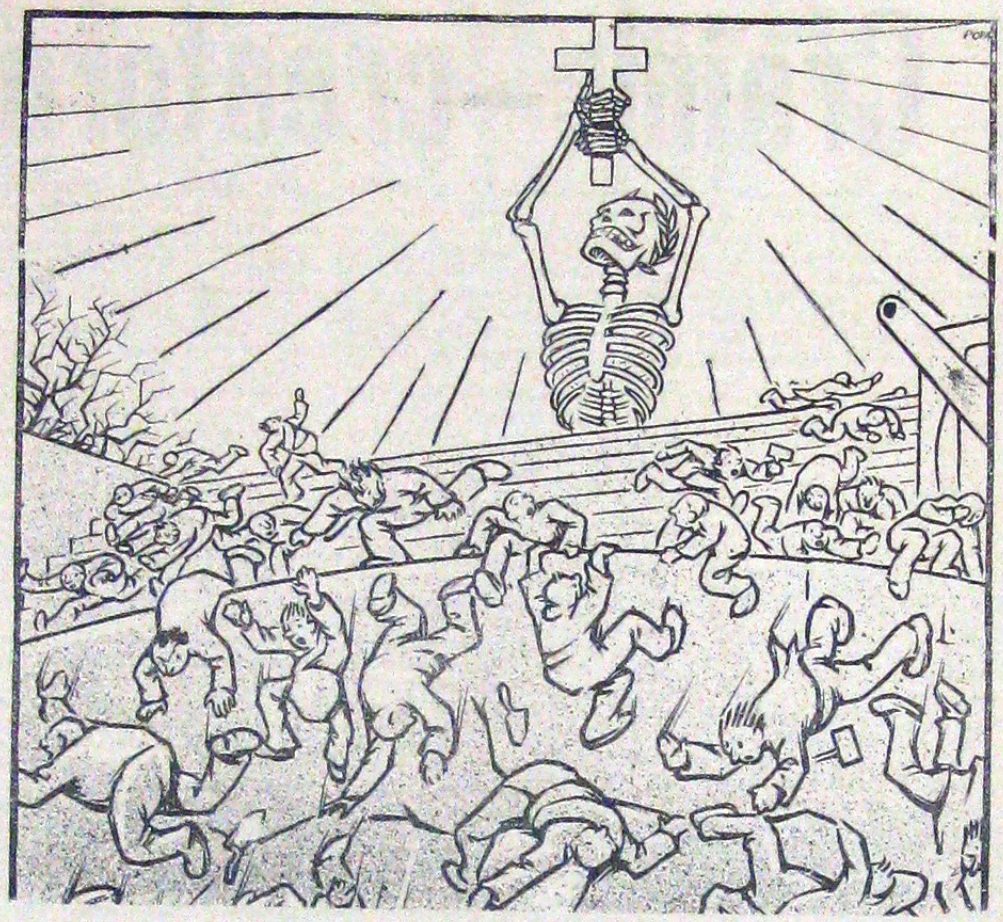

NICHIFOR CRAINIC, ZIARISTUL - APOSTOL

Iată că Românul care s'a născut pe rând: poet, bărbat de stat, romancier, escroc — este astăzi şi ziarist! Pe toate gardurile, pe toate zidurile, în fiecare colţ de uliţă şi de ţară, apare un ziar. Un nou îndrumător al opiniei publice, un nou toiag de lumină îşi zic acei creduli — şi ei sunt în această ţară 99 la sută — cari cred în sanctitatea cuvântului tipărit.

Ce este, în definitiv, un ziarist?

Este el numai domnul acela elegant, din acepţiunea unanimă, care merge în trăsură la Cameră, picior peste picior, care merge gratis cu tramvaiul, pe Căile Ferate, pe vapor şi pe liniile aeriene? Care, însfârşit, intră cu şoşonii cu ţigara 'n gură şi pălăria pe cap în cabinetul miniştrilor, iar aceştia când îl văd, intră sub mese de frică?

Este şi acesta, desigur o specie de ziarist foarte des întâlnită la noi. Adevăratul ziarist ni se pare nouă a fi cu totul altceva. El nu este nici eroul ministerelor şi-al tuturor gratuităţilor, este mai puţin acel isteţ colportor de ştiri (în unele limbi slave, ziaristului i se spune *vestnicar*) care este treptat-treptat înlocuit de agenţiile de presă şi de Radio; ziaristul este după noi — adică ar trebui să fie — prinţul unor idei, al unor convingeri nestrămutate. Cu cultura, experienţa, credinţele cinstite şi talentul său, ziaristul are o nobilă misiune de îndeplinit şi o răspundere şi mai gravă: cuvântul lui care se bucură în plus de prestigiul literei turnate şi de o popularitate pe care nu o au nici profesorii şi oratorii cei mai vestiţi, trebuie să aline atâtea suspine, să lămurească atâtea probleme, să îndrepte moravurile, să îndrume şi să facă educaţie tuturor acelora cari, anonimi şi de bună-voie, se supun iscăliturii sale de fiecare zi.

Mă uit la degetele unei mâini şi caut să descopăr azi pe cei câţiva ziarişti adevăraţi cari să răspundă acestui deziderat. Şi mi se pare că degetul cel mare cade cu inelele lui cu tot, pe numele lui Nichifor Crainic.

Nichifor Crainic face ziaristică de 20 şi ceva de ani. Două decenii ca două linii paralele care curg lin şi rectiliniu în spiritul public al acestei ţări. Aceleaşi idei pe care le îmbrăţişa prin 1915 în coloanele „Neamului Românesc", ori mai târziu, în paginile „Daciei" lui Vlahuţă, adapă şi astăzi condeiul acesta viguros. În „Cuvântul" lui Enacovici, în „Curentul", vigoarea aceasta creşte odată cu personalitatea scriitorului care se rotunjeşte mai bine în volumele sale de versuri, şi în esseurile şi directivele pe care le dă revistei „Gândirea". Desigur, gânditorul Nichifor Crainic, toată spiritualitatea scriitorului, se găseşte întreagă în acele pagini adunate în cărţi ca „Isus în ţara mea" ori recentele „Puncte cardinale în haos". Ziaristul adevărat, ziaristul de proporţia unui început de epocă, începe odată cu „Calendarul". Aceeaşi luptă pentru apărarea patrimoniului spiritual al acestui neam, patrimoniu conturat în formele ortodoxiei tradiţionale, aceeaşi interpretare istorică spiritualistă dată fenomenelor; o exaltare a specificului autohton şi a ideei naţionale în toate ramurile de manifestare. Însfârşit, o credinţă oarbă în triumful ideii creştine şi în viitorul acestui neam.

În linia acestor idei, „Calendarul" care, cum mai relatam cândva în aceste pagini, fusese întemeiat cu o mână de oameni, ziarişti de *credinţe*, nu gazetari *profesionişti* — a întreprins câteva **campanii răsunătoare**, dintre care cea împotriva francmasoneriei e de neuitat. *Dreapta* din politica românească, aceea cu consecinţele ei de azi, am spus-o de atâea ori, s'a zămislit acolo, la mesele de stejar ale „Calendarului". În domeniul luptei economice, acelaş ziar reuşeşte să ieftenească zahărul trusturilor cu câţiva lei la kilogram, iar o campanie împotriva Căilor Ferate durează sase luni încheiate, zi de zi.

Ziarul acesta, unul dintre cele mai curagioase din câte au apărut în presa românească, tocmai pentru atitudinea aceasta, e suspendat de două ori. A treia oară, e răstignit definitiv şi directorul lui trimis la Jilava.

Nichifor Crainic este, înnainte de toate, un poet. Unul din marii poeţi ai holdelor şi cerului românesc. Dar cultura şi inteligenţa sa atât de plurală, despică toate problemele, dela cronica politicei externe, până la cele mai mărunte chestiuni sociale şi de artă. E uimitoare competinţa cu care d-sa trece dela un subiect la altul, tratându-le pe fiecare în acel ton de albastră clarităte latină, stilul clasic prin excelenţă. Fiecare articol al lui Nichifor Crainic fie el despre o problemă înnaltă, ori simplă *cronică mărunţă* în „Gândirea", este în sine o capodoperă de arhitectură şi stil.

Ziarişti mari, desigur mai are câţiva limba românească de azi; Nichifor Crainic are asupră-le acest avantagiu al monumentalului şi o căldură care cucereşte dela prima frază. O armă cu care convinge d-sa este şi adjectivul. Am recitit acum de curând „Icoanele vremii", acea culegere de articole de ziar, scrise între 1916 şi 1918. Sunt acolo pagini care mi-au stors lacrimi chiar la vârsta aceasta a mea care nu mai e deloc fragedă, chiar acum la 20 de ani după războiu. Nichifor Crainic scrie cşsicum ar cuvânta dela amvon, ziaristica sa este patetică.

Nichifor Crainic s'a manifestat şi în reportaj: Amintim numai *Călătoria Regelui Ferdinand şi a Reginei Maria în Ardeal* după Unire, acea amplă dare de seamă apărută în „Cuvântul" şi care este un adevărat model de reportaj.

Ar fi trebuit să pomenim şi despre pamfletele sale. Căci, adesea, în călimara de cleştar a lui Nichifor Crainic oamenii şi evenimentele au turnat venin. Indignarea ziaristului nu se manifestă vulgar. Atacul este drastic, are grave accente telurice — dar este decent.

Apropos de eleganţa jurnalistului Crainic. Scriitorul acestor rânduri a atacat cândva vehement în „Calendarul" pe un tânăr scriitor care se întâmplase să fie fiul d-nei Maria Filotti. Ca deobicei, pe scriitorul acestor rânduri l-a luat şi în acel articol peana pe dinnainte şi a spus o vorbă tare la adresa distinsei societare a Teatrului Naţional. A doua zi, Nichifor Crainic care nu-mi citise în prealabil isprava semna în pagina a II-a, în acelaş loc. alt articol intitulat *„Flori pentru Maria Filotti"* în care, fără să-şi dezavueze redactorul, ţinea totuşi să arunce în braţele marei artiste buchetul unor scuze omagiale..

Poporul nostru care este încă un biet adolescent şi-a găsit în vremea din urmă, după Nicolae Iorga, un vajnic educator în Nichifor Crainic. Tineretul naţionalist adoră în slova şi cuvântările sale pline de vălvori albastre un nou apostolat.

Caracterul acesta de apostolat al activităţii sale ziaristice, se poate vedea şi din faptul că Nichifor Crainic stă astăzi tot cu chirie, ca acum 25 de ani când începea această meserie „care duce la orice, cu condiţia să o părăseşti". Pe Nichifor Crainic, care în al său „Calendar" prea o luase cu otusbirul, lipsa aceasta de abilitate l-a dus la Jilava. Astăzi, în presa cotidiană, numele lui e interzis să mai apară. Prometeul care a furat gândului şi limbii româneşti atâtea focuri stă astăzi înlănţuit de propria-i masă de scris şi mă mir cum i se tolerează să semneze din când în când editorialul acestui „Sfarmă Piatră", Nichifor Crainic trebuie să intre în anonimat, adică în legendă...

N. Crevedia

Studenţi naţionalişti, uniţi-vă !

„Sfarmă-Piatră" a mai subliniat de câteva ori criza care bântuie viaţa studenţească din România. Chestiunea aceasta, considerată în perspectiva zilei de mâine, e de o mare însemnătate şi de o gravitate egală. Studenţii noştri fac politică. Studenţii din întreaga lume fac astăzi politică. E o epocă de adânci frământări şi de fundamentale prefaceri. Dar cum observă foarte just d. Nichifor Crainic în noua sa carte Puncte cardinale în haos, niciodată marile mişcări din storia popoarelor moderne nu s'au întâmplat fără participarea tineretului studenţesc. A interzice tineretului actual o asemenea participare e o imposibilitate. Ziua de mâine e a lui, iar reformele ce fierb astăzi, în stadiu ideologic şi psihologic, pe el îl privesc în rândul întâiu.

Imensa majoritate a studenţimii noastre a mers totdeauna pe linia instinctului naţional. Ea a fost expresia cea mai vibrantă a conştiinţei româneşti. Înainte de războiu a manifestat pentru războiu, — şi avea dreptul s'o facă fiindcă războiul e o chibzuială de maturitate, dar e un act al tinereţii. După războiu, studenţimea a pus şi a agitat cea dintâiu marile probleme ale existenţii româneşti înlăuntrul statului, care au ajuns să fie azi obiectul naţionalismului politic organizat. Paternitatea mişcării de azi, care poartă pe valurile ei chemaţi şi nechemaţi, aparţine tinerimii.

Dar această tinerime poartă şi răspunderea crizei actuale a vieţii studenţeşti.

In ce constă această criză?

Semnele ei manifeste sânt următoarele:

1) Blocul, unitar altădată, al studenţilor naţionalişti s'a spart în două. Cu aceeaşi ideologie, cu acelaş crez ferm în „România a Românilor", — e drept, — dar fiecare dintre cele două jumătăţi aparţinând unei organizaţii naţionaliste, politice propriu zis, din afară de sfera universitară.

2) Au apărut formaţiuni studenţeşti complect lichelizate de cluburile partidelor politicianiste.

3) A apărut un aşa zis „front democrat" al studenţilor comunişti, lucrând la ordinele iudeo-bolşevismului internaţional.

Toate aceste fenomene au apărut în scurtul interval al ultimilor trei ani. Până la această dată exista o singură masă studenţească organizată autonom în sfera universitară, iluminată unic de soarele naţionalismului.

Astăzi nu mai există o singură organizaţie autonomă, care să poată vorbi în numele întregei studenţimi. Centrul unic de până acum trei ani sfărâmându-se, conducerea s'a deplasat în centre politice cu totul streine de sfera universitară. De acolo vin sugestiile şi ordinele care se repercutează asupra vieţii studenţeşti haotice şi contradictoriu, determinând pulverizarea întregului corp în fracţiuni ce se pândesc şi se duşmănesc de moarte.

Această decadenţă îşi are izvorul în spargerea marelui bloc al naţionalismului universitar autonom. Câtă vreme a existat acel bloc, concretizat în organizaţiile oficiale ale studenţilor, era o ruşine ca un tânăr din universitate să aparţină unui club politicianist. Câtă vreme a existat acel bloc, ovreii din nucleele comuniste criptogame nici măcar nu îndrăzneau să scoată capul.

Spargerea blocului autonom, care e cauza tuturor acestor nenorociri ulterioare, s'a întâmplat în anul de pomină 1934, când, în urma cunoscutului fapt regretabil, peste zece mii de tineri au fost forţaţi la o absurdă ispăşire pentru lucruri de care erau cu totul străini. Cu acel prilej, trist între toate şi din toate punctele de vedere, conducerea oficioasă a studenţimii a intrat în gaură de şarpe. Cei de după gratii aşteptau un cuvânt de protest. Cei de afară, abdicând întâia oară dela obligaţia de a susţine autonomia spiritului universitar, s'au înfăţişat într'o groaznică lumină de laşitate, pactizând cu puternicii zilei. E actul ruşinos de trădare, săvârşit de nişte indivizi cari îşi zic azi „generaţia dela 1922"! Asupra acestor indivizi, fără osatură morală, cade în primul rând răspunderea dezastrului care a urmat.

Când lucrurile dela 1934 s'au limpezit pe calea justiţiei, şi cei peste zece mii de nevinovaţi au ieşit din nou la lumina soarelui, viaţa universitară a cunoscut două lumi naţionaliste, care nu se mai recunoşteau una pe alta. Ireparabilul moral s'a aşezat între ele. Printr'o reacţiune firească, conducerea organizaţiilor oficioase studenţeşti a intrat, fără sforţare, în mâna năpăstuiţilor şi părăsiţilor de ieri, cari acum erau consideraţi ca nişte adevăraţi eroi. Laşii au dispărut o vreme în umbră ca să iasă azi la lumină ca „generaţie dela 1922", fiindcă n'au curajul să se numească naţionalişti... de acum trei ani! In locul lor a apărut o generaţie nouă care, neîmpăcându-se cu legionarismul, se declară naţional-creştină. Astfel, două fronturi naţionaliste stau faţă în faţă, duşmănindu-se, aparţinând unor conduceri politice din afară de sfera universitară şi zdrobind frumoasa solidaritate românească de altădată, care a fost puterea impunătoare a naţionalismului studenţesc.

O censură morală în viaţa acestui tineret nu mai există. Şi în debandada ce se dă în spectacol, pudoarea unora a cedat şi astfel au auărut „tineretele" ţărăniste, liberale, radical-ţărăniste. Procesul acesta de politicianizare a sufletului tânăr sub influenţa cluburilor de moralitate abjectă, este egală cu dezertarea acestor tineri rătăciţi dela destinul istoric al generaţiei lor.

Mult mai grav însă decât procesul acestei politicianizări e apariţia comunismului organizat pe faţă şi impertinent în viaţa universitară. Ceeace Internaţionala a III-a bolşevică, ajutată de jidovimea toată din România, n'a isbutit să înfiripeze în anii turburi de după războiu, a facilitat acuma desperecherea blocului naţionalist. Înnainte, un comunist nu îndrăznea să scoată capul în Universitate. Astăzi lansează manifeste în marea presă jidovească, participă direct şi pe faţă la procesele comuniştilor, organizează întruniri sub nasul poliţiei şi manifestează eroic pe Sărindar. La Adevărul şi Dimineaţa, organele iudeo-marxismului dărămător de patrii şi ucigător de naţiuni. Mişcarea va creşte, fiţi siguri, fiindcă Internaţionala a III-a are mai multă îndrăzneală ca oricând, iar ovreimea din România îşi vede salvarea în acest tineret, pe care îl alimentează în toate modurile posibile.

Iată unde a dus divizarea naţionaliştilor universitari!

Comuniştii au făcut front comun cu democraţii, pe cari îi vor înghiţi foarte uşor în disciplina lor variată.

Universitatea e în primejdie de bolşevizare. Iar un tineret bolşevizat înseamnă, absolut sigur, câştig de cauză comunismului în România.

Există o singură posibilitate de apărare: refacerea marelui bloc naţionalist în cadrele organizaţiei autonome a studenţimii. Indiferent dacă studenţii aparţin uneia sau alteia dintre formaţiunile politice naţionaliste, din afară de sfera lor, datoria tuturor e să-şi dea mâna ca studenţi pentru a salva prestigiul vieţii academice şi tradiţia de glorios românism a tineretului nostru de totdeauna. O censură morală se va putea instala din nou între ei, iar entusiasmul fanatic al majorităţii pentru idealul acestui neam dărăpănat de străinism şi de politicianism va zdrobi lichelismul „tineretelor" de club şi buboaiele iudeo-comunismului din corpul universitar.

E ceasul supremei încordări.

Sfarmă Piatră

„Nouvelles internationales"

Ziarul rus „Nach Putj" din Kharbin anunţă că, în ţinutul Nertchinsk, a isbucnit o mare revoltă antibolşevică. Contra-revoluţionarii au nimicit complet un puternic detaşament sovietic trimis împotriva lor, capturând un însemnat număr de puşti şi mitraliere.

Sovietele au trimis atunci trupe motorizate şi avioane — dintre care două au fost doborîte chiar de ruşi, din greşeală şi atunci ţăranii revoltaţi s'au retras în păduri, aşteptând momentul favorabil unei noui acţiuni.

◆

Din Kharbin vine ştirea că, la 26 Noembrie 1936, s'a produs un atentat asupra unui tren care transporta, la Chabarowsk, un grup de şefi bolşevici. Peste 200 persoane au fost ucise sau rănite. Se crede că atentatul este opera unui detaşament de antibolşevici, care a procedat la fel, în nenumărate rânduri, pe linia ferată dela Amur.

◆

Şeful bibliotecilor publice din New-York, jidanul Hopper, a ordonat să fie retrase toate cărţile ruseşti anticomuniste, printre care „Dela vulturul imperial la armata roşie", de generalul Krassnow.

Asociaţia ruşilor albi din Statele-Unite a înaintat un protest primarului evreu la Guardia, din New-York.

Nichifor Crainic dascăl de teologie

Concepția noastră despre lume se articulează pe două planuri: unul orizontal, cuprins între zări nu prea depărtate, altul vertical, ca o adâncă trăsătură de unire între piscuri și străfunduri. In cazul întâi ne zbatem între rațiune și absurd, mutilând cu orgolioasă îndrăzneală majestatea lumii, pe care adesea o reducem la un accident inutil; în cazul al doilea, clocotim între rațiune și viziune, între divin și uman, între pământ și cer. Această totalitară, această vizionară concepție despre lume, găsește climat de prielnică și rodnică zămislire în creștinism. Căci oricine își creste cultura lui în apele pure ale Evangheliei, și se recunoaște în ele, este un vizionar cu soarele slavei în creștet.

Numai cine răscolește onest aceste tari realități îl poate înțelege just pe Nichifor Crainic. Intr'adevăr, plasat creștinește pe verticala existenței, răvășește de aproape 30 de ani cu vizionară încordare, deci sub unghiu creștin, toate problemele de capitală importanță națională. Căci Nichifor Crainic nu este dascăl numai dela catedră, ci dascăl de teologie a fost el în tot ceeace a gândit, a scris și a vorbit, dela articolul de ziar, de la esseu, conferință și până la vers. Toată neastâmpărata activitate a lui Nichifor Crainic, acest temperament de văpae, este aprig străbătută de mădula de foc a duhului creștin. Ceva mai mult. El l-a înfipt pe Dumnezeu în inima culturală a acestei țări.

Inainte de războiul întregirii, când a apărut Nichifor Crainic în publicistica noastră, presa românească era bătută de vânturile zvântate ale raționalismului ateu. Credincioasă anexă a veacului trecut, care se prelungea temerar și 'n veacul nostru, al cărui destin avea să se rotunjească sub alte zodii, presa aceasta n'avea nicio axă. Sau mai precis, avea una sub raport național, mărginită la un ideal care avea să se consume în curând. Dar o axă spirituală această presă n'avea. Expresie a unei mentalități orizontale, beante, vecină pământului și tutelată de-un luciferian orgoliu, presa timpului vorbea despre toate, dar numai despre Cer nu pomenea — decât doar când vrea să-l mânjească. Amintindu-vă numai de polemicile muncite atunci în jurul evoluționismului, când mediocrități grave ca dr. Leon și Voinov, aruncau bulgări de tămpă ignoranță în N. Paulescu, pentrucă îi durea uriașa lui personalitate științifică. Dar lucrurile nu se opreau aici. N. Paulescu era acuzat de-o vină neiertată: gândea și scria, atât în laborator, cât și în afară de laborator, sub exclusivă zodie creștină. Și știința lui, elaborată — în parte — în colaborare cu savantul E. Lancereaux, este atât de luminoasă! Ca tot ce se articulează dealtfel sub flacăra creștină.

Incolo, Dumnezeu era supus unei închizitii și cine făcea imprudența să-I scrie copios numele, risca să se compromită. Ca să crezi în Dumnezeu și să-ți mărturisești această credință, era o rușine, a cărei răspundere presa nu și-o lua, căci era doar expresia unei mentalități culturale!.. Acum apare — în câmpul acestei publicistici, sfâșiată de problemele naționale la ordinea zilei, dar adesea străină de esența lor — Nichifor Crainic.

Cu un dispret suveran față de această mentalitate aberată, în care el nu s'a recunoscut niciodată, pe care i-l dau asprele lui convingeri creștine, Nichifor Crainic a tunat, crâncen și vijelios, contra intelectualului român, care-și făcea o mândrie din a striga că-i coborîtor din os de.. maimuță. A isbit cu înversunare neistovită în această oloagă mentalitate și i-a spart fortărețele ideologice, care 'n cioburi mai stăruesc încă. In locul ei a afirmat o altă mentalitate, luminoasă, totalitară, ruptă din Evanghelie: mentalitatea creștină. A luat în piept, astfel, realități care sub pumnul lui au cedat și a actualizat altele, îngropate până atunci sub indiferență și ostilitate, prezente astăzi în fruntea preocupărilor noastre. In uriașă polemică cu prestigiul unui veac apus, care artificial mai stărue încă în scăfârlii coafate cultural în apus, Nichifor Crainic a despicat probleme și a rotunjit concluzii în lumina puternică a teologiei creștine. Generația noastră, a celor cu tâmple încă neargintate, generația aceasta iluminată, profetică, a vrescut sub fruntea lui de mag și de-aceea își zice ea creștină.

Nichifor Crainic a spart în țăndări mii, mitul materialist — pe Darwin și Marx — care prinsese a se afirma în sufletul nostru ca un ideal de jar și a clădit în locu-i, viziunea creștină. El a coborît pe Dumnezeu în inima vremii, în inima noastră. A fi creștin, e astăzi o cinste pe care Nichifor Crainic ne-a dăruit-o. Că presa este astăzi creștină — în bună parte — lui să-i mulțumim.

Căci Nichifor Crainic a fost permanentul dascăl de teologie al acestei țări. Din viziunea lui dogorită de flacără creștină, a țâșnit cea mai justă definiție a sufletului românesc, din care a trebuit să afle, nesfârșit, elita noastră intelectuală — fără să prea creadă însă — că noi suntem un popor ortodox.

Intr'adevăr, când gârgăunii materialismului ateu se întorceau pe cealaltă parte, în creerul afânat al intelectualului român, acesta afirma cu științifică certitudine (mă rog!), că noi suntem un popor primitiv. Atunci Nichifor Crainic, aplecat peste ființa autentică a neamului, răvășindu-ne folklorul și deci sufletul întreg, a prins — în magistrale și uluitoare esseuri — o credință ortodoxă vie, răscolitoare, adâncă și limpezitoare, nici odată ostenită. In această exegeză, ca toți apostolii unor noui destine, el n'a zăbovit prea mult. A zăbovit îndeajuns însă ca noi să putem păși pe drumuri deschise, destul de largi, și să ne surprindem sufletul în sufletul popular, în organică comuniune.In comuniune creștină, așa cum ne-a învățat teologia lui Nichifor Crainic, școala lui Nichifor Crainic, afirmată prin Gândirea lui. Această școală este astăzi vastă cât țara, pe care o fecundează. De pretutindeni răsar publicații, care — mărturisind sau nu — se strâng ciucure în jurul crezului lui. Insăși personalități, ca Nae Ionescu, și-au rotunjit crezul lor creștin la școala lui Nichifor Crainic (vezi col. Cuvântului).

Această activitate de vajnic semănător creștin a acestui vizionar, este susținută de-o savantă inițiere teologică de ordin mistic și literar. Ca dascăl la facultatea de teologie din Chișinău și apoi (din 1932) la cea din București, Nichifor Crainic a atacat vertical câteva probleme, înstrăinate până la el, teologiei ortodoxe. Este vorba de cursurile lui masive, despre sensul religios al frumosului, Teoria misticii, Mistica germană, Mistica orientală, Opera lui Dostoiewski. In cadru mistic dar pe date riguros dogmatice, sunt rezolvate aici cele mai cotite și cele mai fragede probleme de teologie ortodoxă, căutate într'un pământ de milenară înțelenire. Nichifor Crainic a rupt de pe el' o coajă groasă, le-a cernut în lumina filosofiei religioase și le-a actualizat atât de viu, încât astăzi el este recunoscut magistru în acest domeniu.

Când s'a produs minunea de la Maglavit, ne întreham toți, de ce nu se pronunță Nichifor Crainic. Și când însfârșit și-a spus cuvântul, un venerabil preot îmi spunea usurat: „Petrache Lupu are acum certificat; i l-a dat Nichifor Crainic".

Da, Nichifor Crainic, dascălul nostru..

Nită Mihai

Pentru împlinirea legămintelor

Se uită, pe zi ce trece tot mai mult, un lucru minunat: ciudata și tainica legătură dintre generații.

Nu știu dacă am ori nu am dreptate, dar eu cred că în Ardeal realitatea asta spirituală este mai puternic trăită decât în orice altă parte a pământului românesc. Trecutul întreg îl văd, pentru pământul aspru și mândru de peste munți, ca o succesiune măreață de fapte aparținând, după vremi, altei și altei generații.

Noi nu cunoaștem „figuri istorice", „personalități", desprinse dintre oameni și fapte, ci doar purtători de cuvânt ai unor unități sociale, ai unor grupuri cu funcțiune spirituală ori politică, oameni încadrați în generația lor. Integrarea într'o colectivitate, în grupul de vârstă și în unitatea istorică și socială regională, este pentru noi o condiție a lămuririi noastre lăuntrice și a activității creatoare. In trecut, operația asta de educare și de formare a tinerelor generații, prin încadrarea lor în desfășurarea faptelor și luptelor spirituale, politice, sociale, de însămnătate obștească, se înfăptuia prin străduința celor noi și ajutorul celor vechi. Trecutul vieții ardelene arată o frumoasă tovărășie dintre generații; șir după șir, tineretul era luat sub ocrotirea celor cari erau gata de plecare de pe frontul luptelor culturale și politice; și veac după veac, splendoarea unui fenomen de solidaritate între generații a purtat românimea ardeleană pe căile de suferință și biruință ale destinului ei. Tradiția asta s'a frânt. Lovită de sbuciumul sterp al vremii noastre, s'a frânt și tradiția acestei creatoare tovărășii dintre generații. Și frântă și sbuciumată este acum și viața celor tineri, rămași fără dascăli și fără reazămul bun al unei existențe colective care-și are rânduiala ei cuminte. Anii de răfuială și prefaceri sociale dela 1918-1919 au scos pentru totdeauna, par'că din făgașul ei viața ardeleană. Și tot așa, se pare că nu și-a mai regăsit înfățișarea și legile nici viața provinciilor din vechea Românie. Faptul acesta este dăunător pentru toată viața spirituală și socială a colectivității noastre dar este, cu deosebire, tragic pentru tinerimea românească.

Eu spun acest lucru în întâiul rând pentru tinerii din Ardeal cărora nu le-a mai purtat de grijă nimeni din cei bătrâni de-a acasă și nici aici la București n'au găsit cuvânt de îndrumare la nimeni. Adusi pe câmpul unei politici cu regului și isteții necunoscute pentru ei, „bătrânii" politici ardelene erau, și sunt și azi, prea prinși de grija de a'nvăța meșteșugul politicesc al vechiului Regat, decât să le mai rămână vreme ca să-i învețe, pe cei tineri, legile străvechi ale politicei ardelene. Iar Bucureștiul, în care prinseseră glas neobicinuit de îndrăsneț și semet și obraznic, tot felul de scriitorași cari traduceau într'o limbă păsărească, „noutăți pariziene", romane, nuvele și formule spirituale, programe politice, rețete moderniste și ideologii, Bucureștiul sgomotos, fals și indiferent, apărea, tinerilor ardeleni veniți să'nvețe aici carte și limbă românească, drept un loc în care n'au ce căuta și în care vor rămâne veșnic nepoftiți. Iată așa dar, un tineret înflăcărat, format în condițiuni istorice și sociale prielnice unor însușiri de creație spirituală și acțiune practică, lăsat pradă tuturor vânturilor, fiindcă faptul minunat al ciudatei și tainicei legături dintre generații se uitase și nimeni nu le purta de grijă. Și — poate — așa se vor fi petrecut lucrurile și cu tovarășii de vârstă din vechiul Regat.

Intr'o asemenea vreme de sbucium, de amărăciune și desamăgire, s'a auzit cuvântul unei generații apropiată nouă sufletește, generația „Gândirii".

Undeva la Cluj, o tinerime „bătăioasă", cum o numește unul din purtătorii ei de cuvânt, scotea de sub tipărnițe ardelene, o revistă așezată, bogată și plină de gânduri, scrisă ca să fie fir de lumină, pentru vremuri noui, în locul „Luceafărului" de odinioară.

Mi-am deschis ochii spre viața spirituală a României celei noui, a României de după Unirea cea mare, răsfoind paginile largi și domnești ale „Gândirii". In bibliotecile cari începeau să-și adune cărțile literaturii românești, pe mesele sălilor de lectură ale liceelor și internatelor noastre și în încăperile tihnite ale cărturarilor Ardeleni, sufletul și cugetarea României noui pătrundea cu „Gândirea". Dar, dincolo de strălucirea talentului scriitoricesc și de îmbătarea frumuseții, noi căutam și cuvântul de îndrumare pentru vremea nouă, pe care nu ni-l dăduse nimeni și pe care trebuiau să ni-l dea ei, cei dela „Gândirea", reluând firul întrerupt al minunatei legături dintre generații. In focul tranșeelor ei au înțeles adevărurile unei lumi noui de dreptate și putere românească. Aceste adevăruri le căutam noi în „Gândirea" și în „Neamul românesc" și în „Cuvântul", foile generației tranșeelor, care trebuia să-și spună cuvântul. Dar nu l-a spus.

S'ar putea ca viața să fi frânt și adevărurile acestei generații, a cărei unitate de grup este ea însăși frântă. Dar iarăși, s'ar putea ca viața să mai prilejuiască odată întâlnirea ei acolo unde au fost jurămintele, într'o mare bătălie românească, în focul căreia să se rostească așteptatul cuvânt al generației tranșeelor și „Gândirii", deschizător de drumuri pentru noi cei cari venim să înfăptuim legămintele lor.

Octavian Neamțu

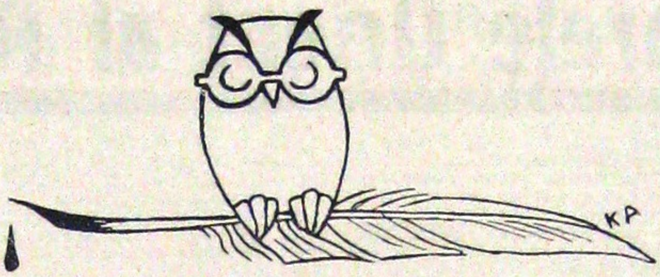

„PUNCTE CARDINALE IN HAOS"

D. Nichifor Crainic este unul dintre puținii români de astăzi în care cultura se împletește organic și armonios cu darurile talentului. Deaceia nu văd cine altul ar fi putut despica mai pătrunzător și mai informat întreaga această imensă dramă a spiritualității noastre etnice ca d-nia sa. Căci Puncte cardinale in haos e o carte în care, de la întâia până la ultima filă, se discută cu o splendidă și pură pasiune de veritabil intelectual procesul spiritualității românești. Acest proces există de multă vreme, cam de pe la 1848 dacă ar fi nevoie numai decât să-i datăm originea oficială, însă după război el și-a însușit o actualitate neînchipuit de acută.

In nebuloțica încâlcire și răsturnare de valori ce-a urmat imediat marei fapte a desrobirii, România se găsea, hotărît, la cea mai tragică răspântie a destinului ei. Linii de forță cu sens antagonist străpungeau ca niște sulițe văzduhul și trupul rotund al țării noastre cu unitatea națională deabia călită în focul apocaliptic al războiului. Orice întârziere a orientării spirituale, provenită din vreun rece calcul al rațiunii putea duce la dezastru ireparabil. In asemenea împrejurări intuiția fulgerătoare și instinctivă salvează totul. Stufoasa mișcare a Gândirii a izbucnit din sâmburele sănătos al unei astfel de intuiții. La început cu un crez ceva mai șovăelnic, apoi din ce în ce mai răspicat, Gândirea s'a integrat în însăși conținutul de viață adâncă a poporului românesc. Iar sufletul generos al d-lui Nichifor Crainic, de treisprezece ani de zile se confundă cu ființa vastă a revistei. Istoricul literar de mâine — posesor al perspectivei temporale a evenimentelor, va consacra un larg capitol rostului și rolului Gândirii în evoluția culturii noastre, fără de care, fiți siguri, literatura românească postbelică ar fi fost o imitație slugarnică a unor clișee aduse cu stupidă inconștiență și îndobitocit cinism, în fiecare sezon, din străinătatea apusului.

In câteva eseuri din Puncte cardinale in haos, d. Nichifor Crainic fundamentează ideologic tradiționalismul gândirist tot așa cum Lucian Blaga îl fundamentează, în ciuda multor semidocți gureși, pe planul unei ample viziuni metafizice. Lucian Blaga, prin chiar duhul lăuntric al creației sale este un mare ortodox și un mare naționalist. Dar asta e oaltă poveste a cărei frumusețe și adevăr numai o minte limpede poate să le sesizeze.

Ce însemnează tradiționalismul Gândirii? Pe scurt: creație culturală autohtonă. Răspunsul acesta este cuprinzător ca un cosmos și comprimă în sobrietatea lui însăși justificarea existenței noastre ca popor în lume. In loc să reducă menirea românismului la o simplă asimilare mecanică și mortificatoare a producțiunilor apusene, așa cum vor cu dement exces de zel simpaticii noștri occidentalizați, tradiționalismul preconizează integrarea artistului în densa și bogata viață anonimă a colectivității etnice, acolo unde zac mereu treze rădăcinile robuste ale spiritului creator. Uriașa greșală a adversarilor tradiționalismului rezidă în ridicarea asimilării la rangul de suprem scop în calea de devenire a unei națiuni. Se uită că asamilarea valorilor străine trebuie să slujească doar ca mijloc de ajungere la actul plăsmuilor de mai târziu.

D. Nichifor Crainic identifică virtutea esențială a tradiționalismului în dinamism, parând astfel într'un chip definitiv unele eventuale obiecții. Caracterul dinamic de care vorbim e sortit să împiedice confuzia dintre tradiționalism și passeism. Pe câtă vreme cel dintâi e o putere întotdeauna vie care țâșnește din profunzimi inegurate pentru a se împlini în armonia de lumină a unei opere, cel de-al doilea îndeamnă la o lașă refugiere în liniștea senină a trecutului.

Tradiția este o realitate dinamică — evidentă prin ea însăși sub nesfârșita cupolă a căreia intrăm prin chiar fatalitatea nașterii. Din moment ce admiți o continuitate a sângelui adică a sensului biologic, însemnează că recunoști implicit și o continuitate a sufletului care nu e nimic altceva decât tradiție în accepția gândiristă. D. Nichifor Crainic își demonstrează teza cu o deosebită îndemnare dialectică. In modul acesta, delimitați termenii discuției, mai e numai un mic pas până la formularea ideologică a ortodoxismului, în sânul căruia se încearcă fixarea liniei ontologice a destinului românesc. Ortodoxismul constitue, pentru poporul nostru, suportul vieții aistorice am zice, dacă ar fi să împărtășim un cuvânt spenglerian, care viață stă ascunsă la temelia fiecărei autentice manifestări spirituale. Doborând la pământ aberanta teorie a d-lui E. Lovinescu, d. Nichifor Crainic înalță dig de cremene împotriva tendinței, din nefericire prea frecventă acum, de înstrăinare a fondului nostru sufletesc străbun. Căci după d. Lovinescu ar trebui să ne smulgem din istorie, să renunțăm la trecut și să ne virî cu de-asila în atmosfera latinității.

Tradiționalismul Gândirii își are obârșia în Eminescu — și mai departe în Bălcescu, trece prin Sămănătorul — căruia îi completează coroana cu aurul slăvit al spiritualității și își găsește expresia aproape integrală în filosofia lui Lucian Blaga.

Fiecare din studiile publicate în Puncte cardinale in haos necesită discuții ample. Căci d. Nichifor Crainic face parte din categoria acelor cugetători ai timpului care își pun problemele în toată grandoarea lor splendidă. D-nia sa știe că anii pe care îi trăim sînt ani de împovărată cumpănă și de tragică răscruce. Sînt ani de decisivă însemnătate. Pentru ca haosul actual să se limpezească se cer stabilite anumite puncte călăuzitoare de lumină. Omul tare ce crede cu imensă ardoare într'un gând regenerator poate înfrânge desorientarea de astăzi. Istoria nu e în stare să transforme în sclavii ei decât pe inșii slabi și șovăitori. Hitler și Mussolini au servit Europei sceptice și demoralizate o lecție infinit de prețioasă. Ei ne-au arătat drumul miraculos al reînvierii sucind în mâini de fier grumazul hidrei distructive.

Deconcentranta stare de lucruri actuală s'a născut din concepția îngustă a materialismului. Ființa umană fiind socotită ca descendentă directă a bestiei din junglă era firesc să se ajungă la o deșănțată apologie a instinctelor telurice. Și dacă materialismului i s'a opus o concepție idealistă cu turnurile scăldate într'o rarefiată abstracție, greșala e cu atât mai mare. D. Nichifor Crainic pledează pentru crearea unei viziuni despre lume și viață realistă și spiritualistă deopotrivă. Numai conceput ca o existență în care spiritul se întruchipează în formă materială, omul își dobândește semnificația înaltă. Corp din materie și spirit din divinitate — iată cum apare omul în perspectiva metafizicei creștine. Ieșirea din haos se va săvârși plecând de aici și nu dela alte zadarnice premise.

Răsfrânt pe plan practic acest fel de-a vedea vine să izbească drept în creștetul democrației. Minciună ispititoare și tot atât de utopică, democrația și-a demascat cu vârf și îndesat putregaiul interior. Ingăduind, prin mijloace de corupție, tuturor secăturilor mediocre să stăpânească în ierarhia socială posturi de răspundere ea se face direct responsabilă de întreaga dezordine actuală. La urma urmei, democrația așa cum se aplică, echivalează pe deplin cu dictatura hoției și a imoralității, a egoismului feroce și a lipsei de autoritate.

Cealaltă ramură a materialismului, cu seva și mai otrăvită, este marxismul care tinde cu vremea să devie cea mai eficace unealtă de lucru a iudeomasoneriei. In regimul democrat predomină anarhia; în regimul comunist cea mai aspră tiranie.

Tot materialismul a împins creerul omenesc în drama catastrofală a titanismului ateu. Fără a avea vreun temeinic reazim spiritual, așa dar cu rădăcinile ființării sale asvârlite în vânt, omul s'a crezut îndreptățit să se răsvrătească împotriva cerului. Luptând ca să-și cucerească o libertate absolută, în fond imposibil de cucerit, el a căzut în robia sângeroasă a Satanei.

Atacuri disperate și vehemente, stimulate de idioata indiferență a statelor laice, s'au pornit ca o furtună. Auguste Compte, — temperament excesiv de mistic, cuprins în voluptatea perversă a negației, îl răstoarnă pe Dumnezeu din bolta infinitului pentru a se închina unui concept rece: Umanității. Darwin, și mai cu samă Haeckel, detronează principiul viu și ordonator al divinității spre a face din rigida idee biologică a transformismului suprema putere universală. Cât despre Marx, el prin recunoașterea primatului economic, nu numai că deplasează spiritul într'o regiune secundară dar decretează religia — nici mai mult nici mai puțin: „opiumul popoarelor". In atitudinea lui față de creștinism se revarsă ca'ntr'o imundă cloacă întreagă ura ancestrală a seminției jidovești. Marxismul este religia nebună a ateismului, este o negare barbară a spiritului și a Dumnezeirii transcendente.

Aurora italiană și formidabila frământare colectivă din Germania hitleristă au îndrumat Europa pe un făgaș diametral opus materialismului. Mussolini a salvat Italia prin restabilirea orânduirii catolice. In cel de-al treilea Reich, deși indiscutabil întâietatea se acordă promovării spirituale, situația se complică. D. Nichifor Crainic mai bine decât oriunde își evidențiază calitățile de perspicace analist și de mare vizionar în frumosul eseu: Rasă și Religiune. Combătând teza extremistă a lui A. Rosenberg—care vrea o Deutschereligion isvorâtă din geniul rasei, d-sa demonstrează anaționalitatea religiei creștine pentru ca la urmă să-și închege părerea în lapidara formulă: cer comun și pământ național. Prin aceasta sentimentul patriotic își vădește reala valabilitate fără a-și pierde suportul spiritual.

In ultimă instanță aprigul conflict dintre hitlerism și creștinism își suge sucul hrănitor dintr'un substrat de foarte viu antagonism de dominație politică. Pe deoparte nordul germanic, — pe de alta latinitatea mediteraniană. Și firește, e regretabil că religia creștină a fost amestecată într'un asemenea conflict.

Puncte cardinale in haos este o carte gândită matur și românește care aduce o rară cinste culturii noastre.

Septimiu Bucur

Ord.-. Marele Orient al României

Actuala organizare a francmasoneriei în România prezintă trei mari grupări masonice, care se deosebesc dealtfel una de alta numai din punct de vedere administrativ, „principiile" şi căile lor de realizare fiind aceleaşi.

In realitate toate aceste formaţiuni cu firme diferite sunt conduse de aceeaş centrală a Înţelepţilor Sionului şi urmăresc aceleaşi obiective: distrugerea creştinismului, înlăturarea regimului monarhic şi subminarea Statului, în vederea unicului scop suprem: întronarea domniei lui Israel peste tot pământul.

Deosebim astfel la noi în ţară: ordinul fr.·.m.·. *B'nei Brith*, *Marele Orient al României* (unit cu loja Sadoveanu şi loja disidentă din calea Moşilor) şi, în fine, *Marea loje Naţională* unită cu lojile Maghiare.

Asupra Ord. B. Brith am dat câteva relaţii în numărul trecut.

Ocupându-ne acum de *Marele rele Orient* „al României" trebue să înlăturăm de la început, ca neserioasă, afirmaţiunea că această grupare masonică ar fi o formaţiune cu rădăcinile în ţară, independentă, şi nesubordonată nici unei sugestii din afară.

Precizăm, dimpotrivă, în mod categoric şi o vom dovedi în rândurile ce urmează că MARELE ORIENT „al României" *este numai o sucursală, una din numeroasele tentacule internaţionale ale ordinului diabolic* MARELE ORIENT AL FRANŢEI, care la rându-i nu este altceva decât *o executivă a puternicelor oculte judaice de la Basel şi New-York*.

Argumentele transparente şi lăţarnice cari tind să ne orbească, înfăţişându-ne M. Or. al României ca o organizaţie de sine stătătoare vor cădea unul după altul în lumina necruţătoare a devărului.

Ovreii lojilor lui *Papiniu*, ca şi nenorociţii români de acolo, din hrubele Marelui Orient de pe str. Lipscani nu pot fi socotiţi decât, aşa, ca slugi plecate şi unelte criminale ale veritabilului lor stăpân, Marele Orient al Franţei din 16 Rue Cadet, Paris.

◆ Dar să vedem ce este acest M. Or. al Franţei şi în special de ce este atât de periculos el însuşi, pentru a putea întrezări totodată rostul reprezentanţei sale din România.

Vom întâlni, în publicaţii masonice aceeaş formulă ipocrită :... *„instituţie filantropică, umanitară, progres, cultură, libertate, egalitate, etc., etc.*

De notat, însă, că aceste publicaţii cari dau astfel de definiţii sunt acelea care sunt destinate să ajungă în mâna profanilor, pentru a produce atmosferă.

Dimpotrivă, dacă printr'o întâmplare fericită, ne cade în mână vre-o tipăritură care se distribue numai între fraţi, găsim cu totul alte declaraţii de principii. Astea sunt cele adevărate.

Astfel într'o broşură : *„Déclaration du conseil de l'Ordre"* din 1897 a M .Or. al Franţei (Imprimerie Nouvelle 11, Rue Cadet. Seria 297—14) găsim precizări cari ne scutesc de orice comentarii.

◆ Referitor la principiul religios se arată în pag. 5 că : *„Fr. m. nu recunoaşte alte adevăruri decât cele bazate pe raţiune şi combate superstiţiile şi prejudecăţile pe cari biserica îşi întemeiază autoritatea ei"*.

Mai departe : *nu este înlănţuită de nici o credinţă religioasă"* şi în general francmasoneria *„are de scop să producă emanciparea spiritelor şi să le îndepărteze de moarala superstiţiilor religioase.*

◆ Din punct de vedere social se arată la pag. 11 şi 12 că :... *„într'adevăr Fr. m. (M. Or. Fr.) a preparat revoluţia franceză şi că ea lucrează necontenit pentru răspândirea peste tot pământul a acestei formule a republicei, singura care asigură principiul democraţiei"*.

◆ O declaraţie de principii şi mai categorică, referitoare la principiul monarhic se face la pag. 13 unde se afirmă că :... *„războaele se fac pentru triumful ambiţiunilor aristocraţiei şi pentru gloria egoistă a familiilor regale"*...

Mai departe în aceeaş broşură oficială se precizează cari sunt datoriile francmasonilor parlamentari, fiindcă aceştia sunt obligaţi să susţină cu tărie punctul de vedere al lojilor şi să toarne în legi dezideratele hrubelor. Se dovedesc astfel care sunt adevăratele preocupări nemărturisite ale acestor „simplii filantropi".

„Reforma codului civil, reforme magistraturii, creiare de sindicate, şcoli socialiste, colectivismul, studiul moralei în afară de orice dogmă religioasă" iată câteva îndatoriri ale masonilor deputaţi.

◆ Că activitatea masonică pe teren a fost într'adevăr tocmai aceea care se desface din principiile de mai sus, o scurtă trecere în revistă a politicei Franţei, de la pripăşirea acestui M. Or. la Paris, este edificatoare.

Un an după instalarea M. Or. al Franţei, prin celebra afacere a colierului (1773) fr.·. m.·. tinde să aplice un punct din program, compromiterea monarhiei. Asupra revoluţiei din 1789 nu mai este nevoe de nici o precizare, citatul de mai sus este edificator.

Greşala lui Napoleon care nu sdrobeşte hidra este scump plătită şi seria trădărilor masonice începând cu fr.·. Talleyrand şi fr.·. Fouché este fapt bine stabilit istoriceşte.

Întreţinerea unei atmosfere turburi care aduce revoluţia de la 1830, apoi tendinţa socializantă care se cristalizează prin Comuna de la 1871, concordă perfect cu principiile marelui Orient : republicanism şi triumful democraţiei.

Apropiindu-ne de timpurile noastre, afacerea *Dreyfus* (1894), afacerea fişelor g-ralului *André* (1904), trădările „fraţilor" *Caillaux* şi *Malvy*, îmbrăţişarea frăţească a comunismului, politica pro-sovietică şi în fine celebra afacere Stavisky, chestiuni asupra cărora nu mai insist ele fiind destul de cunoscute, dovedesc cu prisosinţă că preocupările adevărate ale Marelui Orient al Franţei sunt : în prezent ca şi în trecut destrămarea organizaţiei de stat, îngenuchiarea creştinismului, şi înlăturarea monarhiei — punct câştigat uşor în prima etapă a bătăliei subterane.

Acesta este până în prezent bilanţul succint al activităţii „filantropice" a marelui Orient al Franţei, întemeetorul şi conducătorul sever al aşa zisului mare Orient „al Românei".

◆ De la acest diabolic for vin poruncile pe care un ing. *V. Sterea*, un *Gheorghian*, un *Papiniu*, etc. le execută cu preciziune.

De altfel însăşi creearea acestui ordin „independent" al M. Or. al României indică patronagiul centralei franceze.

◆ Masoneria în genere la noi în ţară a fost importată. Astfel încă la 1734 italianul *Kara*, secretar al domnitorului Constantin Mavrocordat, constitue două loji — la Galaţi şi Iaşi —sub obedienţa Marelui Orient al Italiei, iar după o perioadă de „adormire" provocată de edictul Papei (14.I 1739), la 1750 francezul *Louis Davin* înfiinţează câteva loji la Iaşi şi Bucureşti sub obedienta *Marelui Orient al Franţei*, care, precum vom vedea, se va împământeni aci la noi.

Tot la Paris într'o loje a M. Or. al Franţei *„L'Athenée des Etrangers"* sunt iniţiaţi revoluţionarii de la 1848 — iar mai târziu două noui loji puternice sunt creeate în România, tot de Marele Orient al Franţei : (M. L. *Steaua Dunării* — 1856 — la Bucureşti-Patenta No. 23540) — şi (R. L. *Înţelepţii de Heliopolis* — 1863 — la Bucureşti cu patenta No. 31492).

◆ Dar ceeace evidenţiază şi mai bine patronajul centralei franceze este faptul că fr. *C. Moroiu* care, conformându-se, probabil, tot unor principii masonice face oarecari excrocherii, este exclus din masonerie, — nu de lojile pământene, cari în fond nu erau decât sclave umile, ci de către conducătorul efectiv, M. Or. Fr. care îşi manifestă autoritatea prin ordinul de eliminare de la 9 Oct. 1880.

Dovada cea mai tare în ceeace priveşte legătura dintre M. Or. al Franţei şi cel din România, ni-o furnizează însă un document oficial al LOJII CAPITULARE ŞI CONSISTORIALE *„Discipolii lui Pitagora"* una dintre cele mai vechi şi importante loji ale M. Or. (Galaţi 1865) în fruntea căruia stă scris :

„In numele şi sub auspiciile Marelui Orient de România, AVAND CA TULPINA MARELE ORIENT DE FRANŢA".

Socotim că este inutil să mai producem şi alte dovezi pentru a sfărima minciuna „independenţii" M. Or. de România. Cărdăşia este pe deplin dovedită.

Marele Orient al României, este unealta Marelui Orient al Franţei, care la rându-i este doar unul din braţele veninosului paianjen judaic.

Rămâne să vedem cari sunt iluştrii fraţi ce populează tainiţele acestui ordin „independent" şi, în special, cum aplică ei preceptele talmudului masonic în viaţa de toate zilele. Despre aceasta, în numărul viitor.

Florin Becescu

Societatea Comunală a tramvaelor Bucureşti

CONVOCARE

D-nii acţionari ai Societăţii Comunale a Tramvaielor Bucureşti sunt invitaţi a lua parte la adunarea generală ordinară, convocată pentru ziua de 21 Martie 1936, ora 16 in localul societăţii din Bucureşti, şos. Ştefan cel Mare No. 99, (depoul de tramvaie), pentru a discuta şi delibera asupra următoarelor chestiuni :

1. Darea de seamă a consiliului de administraţie şi raportul censorilor pe anul 1935 ;

2. Bilanţul şi contul de profit şi pierdere încheiate la 31 Decembrie 1935 ;

3. Descărcarea consiliului de administraţie de gestiunea sa pe anul 1935 ;

4. Distribuirea beneficiului net constatat la 31 Decembrie 1935 ;

5. Ratificarea cooptării d-lor : general N. Condiescu şi C. D. Dimitriu cu mandat valabil până la 31 Decembrie 1938, ca membri în consiliul de administraţie, conform art. 21 din statute.

6) Alegerea a 3 membri în consiliul de administraţie pe 4 ani, cu începere dela 1 Ianuarie 1937, în locul d-lor N. N. Săveanu, C. Cioranu şi G. Ţiţeica, ale căror mandate expiră la 31 Decembrie 1936 ;

Membrii al căror mandat expiră, sunt reeligibili.

7. Alegerea unui censor şi a unui censor supleant cu mandat valabil până la 31 Decembrie 1939, conform art. 30 din statute.

Au dreptul la vot acţionarii care au 5 acţiuni; fiecare 5 acţiuni dau dreptul la un vot.

Nimeni nu poate avea mai mult de 10 voturi personal şi 10 voturi ca mandatar.

Pentru stabilirea calităţii de acţionar se va ţine seamă de toate chestiunile de acţiuni făcute până în seara zilei de 10 Martie 1936.

Acţionarii nu pot fi reprezentaţi decât tot prin acţionari. Femeile, minorii, interzişii şi persoanele moarte, vor putea fi reprezentate şi prin mandatari, care nu ar fi acţionari.

Procurile şi orice fel de delegaţiuni se primesc până în seara zilei de 17 Martie 1936.

Dacă în ziua şi ora fixată nu vor fi prezenţi un număr de acţionari, reprezentânvi cel puţin jumătate din capital, această adunare se amână de drept, conform statutelor, fără altă convocare pentru 28 Martie 1936, ora 16, în acelaşi local, când se va ţine cu orice număr de acţionari prezenţi.

Consiliul de administraţie

Izbândă, Nichifor Crainic!

„Nu samăn niciodată cu s'adun,
„Adun întotdeauna ca să samăn —
„Nici rău nu sunt, nici bun.

„Mereu culeg, dar mainile mi-s goale,
„Asvârl mereu,
„Iar inima mi-e plină de răscoale".

Acesta e Nichifor Crainic: Așa precum mi se înfățișează în terzinele de mai sus, culese, din „Țara de peste veac". Nu vroim, aci, să-i certificăm gloria. „Valoarea unui om, este aceea care derivă din faptele sale", spunea mai dăunăzi Octavian Goga. Deaceea, nu ne gândim să contravenim la acest mare adevăr. Simțim, însă, nevoia sufletească de a ne apropia cu pietate de opera sa pentruca să-i închinăm „omului" dragostea și recunoștința noastră. Dragoste, pentrucă sufletul lui, de creștin și poet, s'a preîns întotdeauna cu prisosință spre durerile și spre bucuriile noastre. Recunoștință, pentrucă suntem aceia cari am culeș cu voluptate din rodul sămânței asvârlită de el. Poesia lui Nichifor Crainic nu este o însirare de vorbe armonizate după legile fonetice. Ea se desprinde fie din adâncurile spiritului, fie din peisajul viguros al gliei strămoșești. Nichifor Crainic adună din ulița satului pulberea nesfârșită și, așternând-o pe raze de soare, o transformă într'o mare de aur.

Copiii satului — nuferi desfăcuți în foi — se scaldă în „talazuri reci", râzând spre soare și spre „ingerii care-i privesc din dosul unui nor. „Troița" lui Nichifor Crainic „n'are umbră", dar totuși „îl umbrește". Pentrucă gândul și sufletul acestui poet mistic purced întotdeauna din tainele Dumnezeirii. Iar acolo unde, „vila Bianca", se înalță „fudulă" în vestmânt de marmoră, — pentru a umili bordeiul chinuit pe care Nichifor Crainic l-a iubit și l-a cântat — sufletul lui „nici bun nic rău" se transformă în „talaz și uragan" cari vor „odorul marmorean" „să-l spragă în țandări și fărâme".

Aci, mai ales, ne simțim tot una cu Nichifor Crainic. Inima lui „plină de răscoală', este inima noastră. Frământarea și sbuciumul său găsesc în noi ecouri nesfârșite. Ne identificăm cu el în umilința satelor, — aceste vaste morminte, ale căror suspine disperate nu ajung niciodată până la urechile împăratului — în durerea anonimă, a sclavilor fără drept de împotrivire. Noi suntem, „flămânda lume", care vrea să „ciugoale boabe" din poala sămănătorului neobosit. Ne place seninătatea cu care Nichifor Crainic se dăruește nouă și celor mulți, dar mai ales ne place „inima lui plină de răscoale'. Nichifor Crainic este, fără îndoială, un mare optimist atuncea când spune... „Mă frâng pe plug și-o iau dela început". Aceasta însă mai vrea să însemneze ceva și anume: un fel de resemnare durerosă pe care poetul o încearcă în fața răutății oamenilor. Și, trebue să mărturisim, această resemnare nu ne place.

Pentrucă pe omul acesta cu inteligență și voință titanică l-am vroi întotdeauna în mijlocul nostru, în fruntea noastră. Cunoaștem — sau mai precis — bănuim că motive de ordin sufletesc îl face pe Nichifor Crainic să stea iarăși în rezervă. N'am putea preciza motivele, pentrucă Nichifor Crainic deși extrem de sensibil, totuși este mai puțin expansiv. Deaceea gândurile lui se developează cu o careacre greutate. Mâhnirea îi stă adesea ascunsă printre accentele unei dispoziții comandate, așa precum tot în versurile lui găsim:

„Adesea risul omenesc
E fluture pe-o mătrăgună"

Știm însă că, după ce Nichifor Crainic a dat suflu de viață actului politic dela 14 Iunie, plin de entusiasm, ne-a chemat la el și ne-a dat în grije organizarea tineretului național-creștin, sub denumirea de „lăncieri". Noi am pornit în toate unghiurile Țării și am aprins făcliile cuzismului cu foc nou. Aveam de partea noastră autoritatea șefilor și încredere nelimitată în dragostea care trebuia să ne împingă pe toți spre limanul izbânzii. Satana însă a prins ființă. Câțiva neghiobi au svârlit cu noroi în idolul nostru. Cei ce trebuiau să împiedice sacrilegiul au întârziat poate. In orice caz, din lipsă de atențiune față de sensibilitatea firească a omului, s'a ajuns la oarecari amărăciuni. Și amărăciunile nu știm dacă le încearcă cineva mai mult decât noi. Pentrucă știnem să se știe: Tineret intelectual sau tineret muncitor, de îndată ce se botează în apele cuzismului, își leagă ființa, în mod organic, de toți aceia cari se închină la fel cu el! Ori, Nichifor Crainic, deține, — chiar dacă protocolul dela 14 Iulie n'ar fi stipulat aceasta — un rol de frunte în falanga luptătorilor ce voesc promovarea aspirațiilor naționaliste care aparțin tineretului.

Tineretul intelectual, adică studențimea, îl cunoaște pe Nichifor Crainic dela înălțimea catedrei sau din sanctuarul poeziei sale.

Tineretul muncitor se prosternează în fața acestui fiu de plugar, care s'a împotrivit apăsării celor tari și, spintecând cu fulgerul inteligenții sale întunericul unui sat din Vlașca, s'a vroit „domn" în capitala „luminii". Și a reușit. Dar nu prin mădieri de conștiință, ci printr'o dârzenie câinească. Deaceea drumul său nu e o promenadă romantică pe calea desfătării, ci o continuă trudă pe calea Golgotei. Iar tineretul de astăzi, care poartă cu bravură coroana de spini, se înfrățește prin instinct cu toți aceia cari s'au creiat prin propria lor virtute.

Domnule profesor Crainic, admiratorii talentului d-tale privesc spre fruntea-ți îndreptată vesnic spre cerul speranțelor și spre Dumnezeire și te vor întotdeauna un răscolitor de suflete și un îndrumător de revoluții: cu toată vigoarea energiei d-tale și cu toată curățenia sufletească în fața căreia noi ridicăm brațul drept, strigând: Izbândă, Nichifor Crainic!

N. Mucichescu-Tunari

U. R. S. S. în anecdote

Dăm aci câteva anecdote culese de un italian din Rusia Sovietică și publicate în revista „Ottdore":

❖ *Un client intră într'o librărie și cere fotografiile marilor căpetenii sovietice.*

— Avem pe Lenin la tribună, pe Vorochiloff călare, pe Kalinin arând, începe librarul.

— N'ai cumva pe Stalin pe patul de moarte ?...

❖ *Kalinin vizitează împrejurimile Moscovei și vorbește cu un mujic, căruia îi cere impresii asupra situației actuale.*

— Înainte de revoluția bolșevică spune mujicul, aveam două costume: unul pentru zilele de lucru și unul pentru Duminică. Acum, după zece ani, n'am decât unul.

— Puțină răbdare, răspunde Kalinin. Universul n'a fost făcut într'o zi. Și apoi, sunt țări unde oamenii trăesc complect goi, fără haine !

— Așa ? ! Atunci trebue să fie din aceia cari au ajuns la a douăzecea aniversare...

❖ *La școală, un învățător spunea:*

— Oamenii primitivi trăiau în peșteri și nu se îmbrăcau.

Un piciu întrerupe : — Avuseseră deja planul cincinal...

❖ *Ivanov trece pe dinaintea Kremlinului și vede pe amicul său Kusnetzov, care e de sentinelă, cu un steguleț roșu în mână.*

— Ei ! Kusnetzov, ce mai faci ?

— Aștept revoluția mondială. Eu sunt însărcinat de a o anunța publicului, fluturând stegulețul.

— Un post bun, deci.

— Ca salariu, nu... Dar e un post asigurat pe toată viața !

❖ *Un doctor prescrie bolnavului său o doctorie pe care s'o ia în fiecare zi, după prânz.*

— Imposibil !

— Dece ?

— Fiindcă pentru a lua doctoria după prânz, trebue mai înainte să am ce prânzi.

❖ *Un doctor, un inginer și un comunist discutau între ei. Era vorba de a stabili ce a fost primul om pe pământ.*

— A fost un doctor, spune primul. Altfel nu s'ar fi putut scoate o coastă lu Adam pentru a fi făcută Eva.

— A fost un inginer, afirmă al doilea. Altfel nu s'ar fi putut transforma haosul într'o lume așa de organizată.

— A fost cu siguranță un comunist, decide al treilea. Altfel cine ar fi creat haosul ?

Traduse din italienește de eleva de liceu **F. N. C.**

INFORMAȚIUNI ANTIMASONICE

❖ **Congresul anual al Ligii Internaționale a Francmasonilor, a avut loc între 13—15 Septembrie 1935, la Bruxelles.**

Presedintele Ligii este fr. Engel zis „Plantagenet", jidan de origine.

Viitorul congres va avea loc la Mulhouse, în 1936.

❖ **Primarul Londrei este în prezent francmasonul Percy Vincent, membru în loja Guildhall nr. 3116.**

❖ **Templul masonic din Clones (Irlanda) a fost incendiat de către populația revoltată de principiile și practicile masonilor.**

❖ **Deputații parisieni René Dommange, Xavier Vallat și La Cour Grandmaison au depus în Camera franceză la 28 Decembrie 1935 un amendament prin care cer dizolvarea francmasoneriei, socotind că și această societate secretă face parte din „asociațiile și grupările ilegale".**

Se știe că până aci, numai Ligile naționaliste franceze erau socotite în afara legii.

Pus la vot, amendamentul a întrunit 104 voturi.

S'a constituit deci și în Franța un nucleu de 104 deputați antimasoni.

Unde idiotul învață să scrie...

După atentatul criminal al lui Toma Vlădescu, împotriva celui mai nevinovat idiot, — cruzime pe care noi am vestejit-o aici cu toată vigoarea impusă de împrejurări — Sfarmă-Piatră a avut o satisfacție pe care o înregistrăm acum cu orgoliu.

Muribundul polemist, atâta de franc susținut de noi, a găsit în paginile acestea alimentul hrănitor pentru un suprem efort: încă un biet sfert de coloană în cuvântul lui care, fără oxigenul nostru n'ar mai fi răsuflat...

Indulcoșatul idiot a luat astfel nota publicată de Sfarmă-Piatră — în care era admonestat, pentru nepermisa cruzime, cel mai crud huligan din presa de dreapta — a schimbat puțin subiectul (și, firește, acordurile lui cu predicatul...)

Apoi își scrie, din partea unui „cititor", un fel de scrisoare, cu „conceptul" nostru în față, dar cu stilul și cu gramatica lui, bine înțeles...

Mai întâi, mărturisim, ne-am gândit: să fie într'adevăr „un cititor" care să-și mai bată și el joc de bietul om acuzându-l și de... sălbătăcie — după tot ce-a pățit !

Dar era imposibil... mai întâi că nimeni nu citește pe Braniște !

Apoi cititorul — inspirat (cu toate că nu pomenia de colina inspirată!) — semăna totuș la sintaxă, fotografie și stil... cu idiotul !

Bietul Teodorescu se certa singur în oglindă, încercând să citească din Sfarmă-Piatră...

— Mă, ai fost prea crud... ai fost extraordinar... Nimeni n'a răbdat mai mult decât tine !

Și apoi începea să plângă...

...Spunem toate astea însă, cu să se vadă — dom'ne ! — ce înseamnă perseverența când un om muncitor, chiar la bătrânețe, încearcă să învețe să scrie...

Să mai spunem că idiotul are toată admirația noastră ?

D. Iorga, domnilor !...

D. prof. N. Iorga ar fi spus la Senat că el i-ar desbrăca, pur și simplu, pe naționalii-creștini de cămășile lor albastre...

...Pentru ca să le trimită feși amicului său Léon Blum ?...

Ah! cât de adânci trebue să fie plăgile descendentului lui Vercingetorix, dacă nici ismenele d-lui profesor — cât sunt ele de lungi ! — nu i-au ajuns să și le bandajeze !

Reportaj parlamentar

La Cameră, după un violent schimb de insulte între doctor Lupu, doctor Robu și doctor Ioanid.

Presedintele: d. deputat Tilică Ioanid e invitat să retragă cuvântul „bețiv" aruncat domnului deputat Lupu.

D. Tilică Ioanid: retrag cuvântul, dar rămâne bețivul!...

„Sabotaj" în patria lui Trotzki

Nu de mult uriesul avion sovietic *„Maxim Gorki"* s'a prăbușit îngropând sub scheletul său pe rusul Nicolae Blaguin care nu putea supraviețui agoniei poporului său.

Iată că istoria se repetă.

Un nou avion construit special de uzinele Holzmann de lângă Moscova pentru uzul personal al lui Stalin, înmatriculat „SJG-I" este distrus de un incendiu chiar în ziua predării sale.

Ancheta a stabilit că jeviile avionului fuseseră umplute cu termită.

Pentru domnișoare și doamne

O scrisoare pentru dumneavoastră...

Cum vedeți, lucrul e nou la acest „Sfarmă Piatră" care, obișnuit să încovoaie munți și să-i răstoarne peste balauri, nu prea a învățat să poarte mănuși, iar curtezan n'a fost și nu va fi niciodată.

El vrea să spună că, deși a umblat prin basme, pe unde, Dumnezeu știe câtă cremene a consumat în ceasurile lui de foame, e bine informat asupra realităților de azi și ar putea fi chiar doctor prin cunoștințele ce le are. Numai faptul că și-a dat seama că va rămâne neîntrecut, din acest punct de vedere, l-a determinat să iese din văile munților și să înceapă a grăi pentru poporul Român într'o limbă, care — cum se vede — supără grozav pe d. Leiba Știul și alte sensibilități din rasa d-sale.

Dacă a venit între noi, în capitala aceasta, ale cărei dresuri și farduri electrice, — e drept — l-au cam înfricoșat la început, și dacă mâna lui s'a repezit dintr'odată și fără greș în chica evreilor, trebue să știți că la acest deranj a consimțit, după chibzueli și hotăriri crâncene.

Și totuși aceasta nu justifică legătura dintre atitudinea lui politică și rostul scrisorii de față, s'ar crede, nu-i așa? Dar scumpul nostru oaspe e un vechi și respectuos prieten al femeilor. S'ar putea spune că toată lupta lui năpraznică a fost pusă numai în slujba lor și, de bună seamă, ar fi luat parte și la războaiele homerice, dacă Elena aceea ar fi fost tot atât de castă pe cât a fost de frumoasă. Fiindcă „Sfarmă Piatră" e cea mai devotată slugă a virtuții și a frumuseții pe care nu o reduce mărul de aur, și ar fi gata să culce la pământ șiruri întregi de munți, pentru apărarea femeii în care ar vedea întruchiparea celei mai pătimașe ambiții de a fi fermecătoare printr'o mândrie regească. I-a plăcut, pentru propria lui încântare, să creadă în jocul grațiilor și ispitelor lurburătoare, dar numai atunci când înnapoia lor s'ascunde cea mai rece severitate.

E și eroul acesta un fel de om al clasicismului și s'a simțit fericit să spună că idealul căruia și-a închinat tăriile sale, s'a întrupat în Cosânzenele noastre, adică în feminătatea românească. Tocmai pentru aceasta, în lupta sa nouă, vrea să vorbească și despre dv. Antisemitismul lui are multe resorturi și dintre ele este unul care vă privește.

Gândiți-vă la operile literare pe care le-a inspirat femeia și în care se precizase un tip al sexului de sublimă poezie. Să-i facem portretul nu ne-am încumeta, dar vrem să reținem și rostul educativ al acestei creații care a rămas totuși frumoasă, biruind toate rigorile esteților. Uitați-vă bine la literatura vremii de azi. Femeia este despuiată de farmecul demnității și înfățișată pe planuri de viață inferioară. La adăpostul artei, agenții pornografiei — să le spunem pe numele lor adevărat: jidanii — manevrează cu diabolică stăruință, tendința celei mai ucigătoare degradări. În locul frumosului au pus monstruozitatea și desfrâul, legitimând viciul împotriva bunului simț. Cărțile — și acestea sunt cele mai multe, — au venit ca o avalanșă de batjocură, un atac care vrea să asvârle dispreț în contra a tot ce e nobil și frumos. Ele nu sunt decât praful de pușcă menit să desfigureze și să dea altă față lucrurilor, fiecare pagină o tentativă împotriva vieții morale. Femeia e ultimul subiect de speculație al dialecticei judeo-marxiste, fiindcă prin pierderea ei, se pierde familia și neamul. Lupta, în aparență fără scop, e organizată totuși după calcule bine stabilite, iar revărsarea aceasta imundă a excrescențelor de ghetto, însemnează o poziție câștigată și o mare primejdie.

Care este tipul ideal prin care vorbește femeia ultimelor decenii în literatură, care altul decât femeia viciului și al viscolului de orgii? Kessel, un autor jidan, a dat-o în „Belle de jour". Adică a luat-o din liniștea căminului, a svârlit-o în mocirla bordelului, a făcut-o asasina soțului său și a trimis-o în societate să dea cu tifla celorlalte care mai întârziau în prejudecăți, în loc să încerce plăcerea aventurilor prin care trecuse ea. Celălalt jidan și mai celebru autor, Lawrence, considerat ca un adevărat întemeietor de nouă religie, a făcut pur și simplu revoluție. Pentru el femeia este scorpia în care freamătă lăcomia după beția carnală, neobosită în exercițiul ei animalic. Dela trădirea cu patos a instinctului, dela dărnuirea oarbă și vijelioasă, începe momentul de regenerare și reabilitare.

Tipurile acestea și altele asemănătoare, aduse de-aiurea sau create aici la noi, au devenit măsura de verificare în familia feminină, fiindcă li s'a făcut o popularizare planetară. Povârnișul desfrâului s'a transformat în scară de glorificare și a fost transpus în viața reală. Și nu s'a ridicat nicio organizație de doamne și domnișoare (mi se pare sunt foarte multe de acest fel) și nu-mi aduc aminte să fi citit undeva indignarea vreunei conștiințe de mamă sau fată. S'a lăsat liberă această degradare, dacă n'o fi fost chiar admirată, fiindcă se făcea sub firma literaturii. Astăzi circulă portretul model din mână în mână, e purtat în ghiozdane de elevе și tinde să păsească din literatură în stradă, oriunde...

Va trebui, însă, sub semnul de luptă nouă pe care o deschide Sfarmă Piatră, să organizăm odată un autodafé al pornografiei tipărite, ca să scăpăm atâția obraji frumoși, de dogori care — bănuim — sunt usturătoare.

Pan. M. Vizirescu

EXTERNE

Gringoire

Propaganda comunistă își urmează cursul în Franța. De curând, un număr destul de însemnat de elevi ai liceului Lakanal din Paris a organizat un meeting comunist, animat de un fost elev, devenit șef al tineretului comunist din Bourg-la-Reine. Tema a fost: războiul italo-abisinian.

Unul dintre personagiile marcante ale puternicei organizații de spionaj engleze „Intelligence Service" este Tribitsch Lincoln, alias Otto Chirzel, alias Abraham Schwarz, născut în anul 1879, într'o mahala a Budapestei.

Choc

Între 1925 și 1935 au fost, în Franța, 1424 atentate comuniste al căror bilanț este: 32 morți, 4.746 răniți, dintre cari 517 grav.

Front national - Elveția

Sovietele au înființat, la Khabarowsk, o legiune străină, din care fac parte comuniști din toate colțurile lumii. Primul regiment e compus din reprezentanți a 22 naționi.

Note, polemici, înfierări

Pentru d. Strâmbă-Lemne

D. Al. Hodoș, printr'o notită din Linia Dreaptă, ne amenință că va deveni în curând un Strâmbă-Lemne. Comparația nu e deloc fericită fiindcă nici în basm, nici în realitate, bietul Strâmbă-Lemne nu-i poate sta în față lui Sfarmă-Piatră. Dacă uriașul nostru a pomenit în treacăt numele d-lui Hodoș, n'a făcut-o pentru persoana sa, care poate fi chiar foarte simpatică, ci pentru rolul ziaristic pe care îl are în partidul național-creștin, plus rolul de intrigant, care, recunoaștem, acesta e o chestiune de natură.

Un oficios nu slujește un om, pe care d. Hodoș se laudă că-l slujește de unsprezece ani. Un oficios politic slujește un program și un partid. Iar omul în chestiune se slujește respectând programul pe care el a jurat și sentimentele partidului întreg. D. Hodoș însă, în calitate de director al oficiosului „Țara Noastră", a izbutit să recolteze indignarea partidului și să desfigureze necontenit programul. Căci e o infamie să demonstrezi în „Țara Noastră" că partidul național-creștin nu e antisemit și nu e xenofob, cum a făcut-o simpaticul nostru Strâmbă-Lemne. Și tot o infamie este să îngădui ca d. Jenică Atanasiu, faimosul aprovizionist de pe vremuri — și recentul socialist masonic dela „Adevărul", să morfolească în oficiosul partidului crezul tineretului naționalist.

Aceste sunt lucruri intolerabile. Și Sfarmă-Piatră va protesta oricând se vor mai ivi. Interesul tuturor, pentru care luptăm noi aici, e să purificăm mișcarea naționalistă, iar nu s'o tăvălim în băltoaca porcilor. Noi nu ne-am angajat în luptă pentru a tolera paraziți, inconștienți, aventurieri oportuniști și vânzători de crezuri sfinte.

Pentru noi, d. Hodoș e un element care întreține discordii și ațâță confuzii. Iată nu mai departe decât ultimul număr din „Linia Dreaptă" aduce între colaboratori pe unul Ovidiu Manițiu. Acesta e un eliminat pentru grave injurii aduse d-lui Octavian Goga. Într'o foaie „Slova de Foc", datată 20 Februarie 1936, individul acesta scrie sub proprie iscălitură :

„Tricolorul cu svastică oferit stegarilor cu burtă politicianistă: Stan Ghițescu și Ioanițescu! Transeele virtuții comandate de descoperitorul tradițiilor vinicole: Gh. Cuza! Cruciada corectitudinii încredințată florosului strateg în asigurări pe viață: N. Robu! Jertfa batalioanelor de asalt depusă în safé-urile societăților cu strălucite consilii de administrație! Uitați ce catapeteasmă (sic!) a catechismului de partid în 1936 și uitați ce orhestrație pe care n'a prevăzut-o nici bardul lirelor a căror strune au „fost furate de zei". (Bardul ăsta e Octavian Goga!)".

Ei bine, abia după șase zile dela iscălirea acestor măgării, individul Ovidiu Manițiu apare lângă d. Hodoș, colaborator la „Linia Dreaptă"! Notați că nu e vorba de o revistă personală, ci de una care și-a luat ca titlu semnul partidului național-creștin, se redactează în sediul central, și e girată de d-nii A. C. Cuza și Octavian Goga!

Iată ce face Strâmbă-Lemne sau Calcă-'n-Strâchini în presa oficioasă a mișcării național-creștine!

Cursul zilei : Reichsmark — 39.50; 10. Zlotul — 18,75 ; 24.

Atenție la fotografie!

Citim în ziarul „Ordinea" : „Un succes al ziarului nostru. Escrocul Eugen Eremia Gross va fi adus Joi în țară".

„Prin urmare Vineri ne putem aștepta la un grandios articol „Kodak" semnat de doctrinarul Virgil Terciu...

D. Ciuley Brătianu în idiș

Mișcarea, organul lui Liviu Ciuley, la care patriotismul... exagerat este o tradiție încă de pe vremea când directorul ei era „românul" à outrance Solomon-Sergiu-Zwiebel-Milorian, ne prezintă în fiecare zi, cu mari eforturi intelectuale, un George Brătianu naționalist....

Da, este adevărat. D. Brătianu e naționalist, chiar un naționalist intransigent. Uite, atestăm și noi cu acest clișeu, care, precum vedeți, este un manifest electoral de șovin românism scris în idiș.

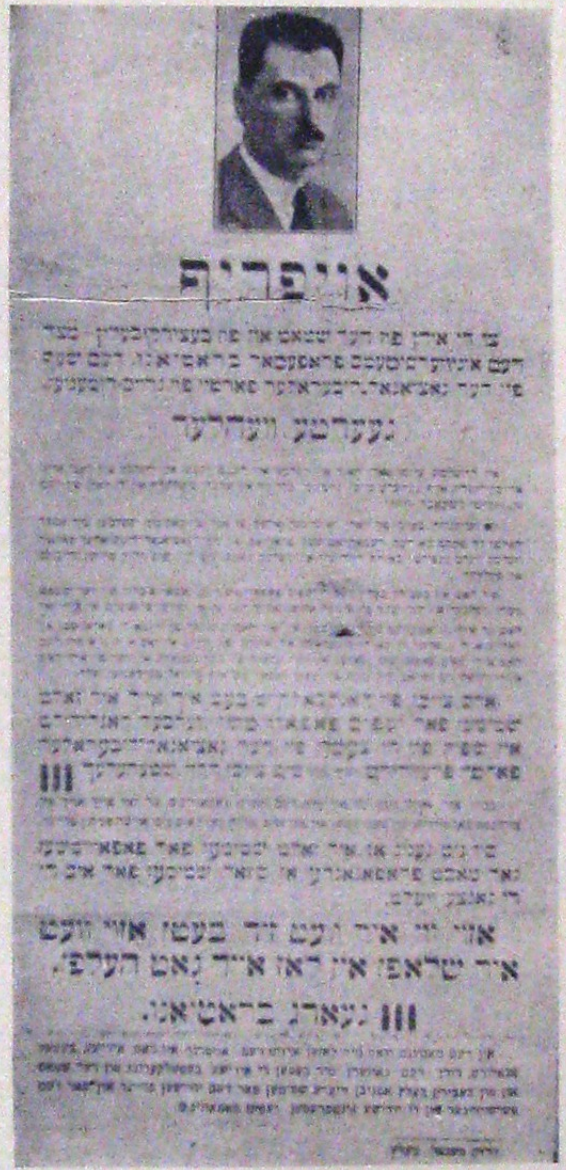

Pseudonimele

Al. Hodoș, căruia i s'au adus, de altfel, foarte grave acuzații într'un ziar, mă apostrofează prin monoclul lui naționalist și chiar creștin, într'o notă la gazetă.

Nota cu pricina am citit-o și — ca stil, așa — merge...

Directorul „Țării drepte", știm noi, nu se obosește prea mult cu scrisul (are el alte ocupații...) și de aceea nu scrie totdeauna așa de rău... Unde, însă, nu mă invoesc cu el, este pe chestia pseudonimelor.

Ce, domnule Hodoș ! Ce... Ce pseudonime, ce vrei să spui ! Să fim odată bine înțeleși : eu nu sunt pseudonimul lui Arcisevski.

Al. Gr.

O explicație

Sfarmă Piatră e tânăr peste veacuri. Și este, prin urmare, firesc ca brațul lui de stelu să se înalțe cu preferință ocrotitor peste lamurile tinere ale naționalismului românesc. El se simte egal solidar și deopotrivă camarad cu întreaga generație nouă și eroică.

Naționalismul lui Sfarmă Piatră nu e bălțat de culori. E monocrom.

De aceea, când a fost vorba de problemele esențiale ale tineretului, penița uriașului n'a ezitat niciodată să ia atitudine pentru camarazii lui de oriunde. Așa, de pildă, în chestiunea ajutorării muncii benevole, Sfarmă Piatră a fost cel dintâiu care a criticat nedreapta hotărâre a Sf. Sinod. Și a mai avut el și alte ieșiri generoase... Se cunosc.

Cu ce se răspunde, însă, eleganței noastre ?

Cu înjurii idioate la gazetă și cu ordine cari, e drept, nu ne privesc, dar sunt totuși provocatoare. Nu amintim acum decât recentul ordin „jidanii și cuziștii" al d-lui general Zizi Grănicerul, căruia noi i-am răspuns, cum se cuvenea, glumeț, ca să nu-i răspundem altfel. Și sunt prieteni cari s'au supărat totuși...

A, camarazi, dacă voi ați înțeles vre-un moment că Sfarmă Piatră va aproba anumite greșeli fiindcă ele ar veni dela persoane tabu, *v'ați înșelat ca Alexandru Hodoș !*

„Polemica" idiotului

După ce s'a căsnit de mai multe luni de zile — și cu sfâșietoare eforturi de pagini întregi, să smulgă lui Sfarmă Piatră alt răspuns decât un generos hai s..., simpaticul idiot din buzunarul de la pantalon al d-lui Pauker (unde se agită ca un apendice oarecare...) văzând că nu-i nimic de făcut s'a hotărît să ne compromită definitiv și ne învinovățește vrr și simplu că noi am vrea neapărat să polemizăm cu el...

Drept să spunem, dați după treburi, până acum la chestia asta încă nu ne-am gândit. Când 'om avea însă timp, așa, o să spionăm la ferestrele Adevărului *ca să-l prindem cu ce deșt „scrie" d. Braniște, și astfel să știm și noi cu cine să polemizăm, vorb'aia...*

Intre el și Crainic !

Terciuit de sălbaticul Toma Vlădescu, idiotul dela *Cuvântul Liber* se refugiază în prietenia pe care—spune el — ar fi avut-o cu Nichifor Crainic.

La urma urmei, are și el dreptate: prietenii la nevoe se cunosc. Și dacă nu l-o ajuta acum, la ananghie, cum se spune, atunci la ce mai folosește că a fost — cum zice el — „preten" cu Nichifor Crainic ?... (Acum, ca să fim drepți, în redacția „Curentului" Braniște era acela care, cu devotament deosebit, îi aducea cei dintâiu lui Nichifor Crainic cafeaua și țigările la birou în fiecare seară...).

Idiotul, se vede bine de altfel, că e foarte amărît. De aceea ne și părăște *prietenului* căruia îi cumpăra țigări.

„Intre mine și Crainic"... zice el astfel la un moment dat.

„Intre mine și Crainic"... se bâlbâie teribil din nou cu câteva rânduri mai jos.

Intre Nichifor Crainic și el, așa dar ! Păi, iaca, să-i spunem : nu poate fi alci alt raport decât acelaș generos *„hai s..."* care pornește de la cel dintâi spre cel de-al doilea.

Așa, fără „intermediari", vorba lui.

D. Vaida încă nu s'a decis

D. Al. Vaida, șeful general al „Frontului românesc", vorbind la Galați despre doctrina și programul lui *numerus valahicus*, a sfârșit prin a se declara, ambiguu ca de obicei, nici de dreapta, nici de stinga.

D. Vaida ar trebui să se decidă, totuși, odată, fiindcă noi vedem că, din nefericire pentru d-sa și pentru viitorul acestei națiii de sigur, este foarte înaintat în vîrstă.

Și pentru trecutul său mare și intransigent, înțelegeți că ar fi sfâșietor de dureros pentru noi să-l vedem pe vajnicul leu al Ardealului mistuindu-se așa, indecis, în teribila dilemă a asinului lui Buridan...

Sfarmă Piatră

— Un patriot ! Am autorizația ministerului !...
(Je suis partout)

MARE BAL MASCAT LA GENEVA

EDEN. — Doamna îmi face onoarea ? *(Settebello)*

Franța spre abator
(Je suis partout)

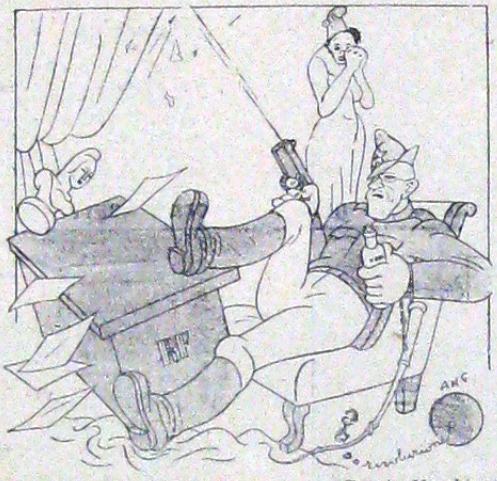

Noul mosafir al Marianei *(Guerin Meschino)*

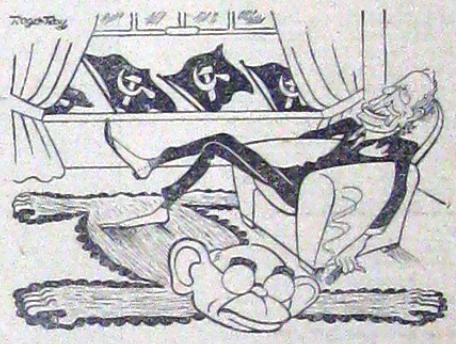

Léon Blum in convalescență *(Gringoire)*

FINXUL

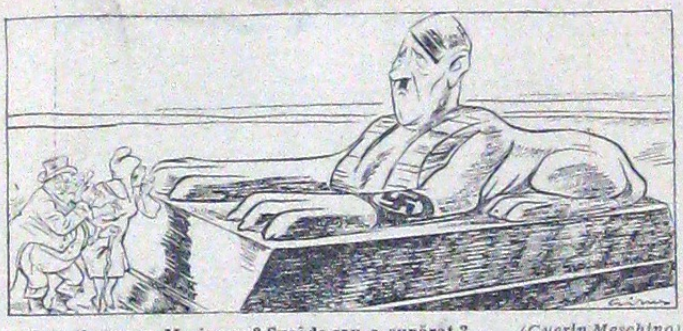

—Cum ți se pare, Marianne ? Surâde sau e supărat ? *(Guerin Meschino)*

Precauțiunile democraților francezi... *(Guerin Meschino)*

IN EXTREMUL ORIENT

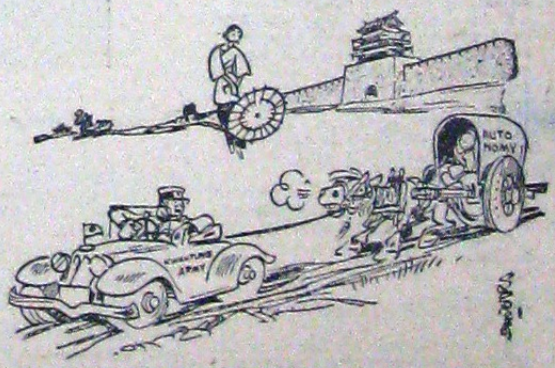

China retrogradă se refuză civilizației japoneze
(The North China Herald—Shangai)

6 lei

TIPOGRAFIA ZIARULUI „UNIVERSUL", BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU, 23—25